DIARI DE SESSIONS
DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

VII legislatura
Tercer període

Sèrie C - Número 107
Dimecres, 10 de novembre de 2004

Comissió de Política Cultural

PRESIDÈNCIA DE LA I. SRA. SRA. CARME VALLS I LLOBET

Sessió núm. 17

Í N D E X

Proposició no de llei
sobre la participació de Catalunya en el Pla nacional d'abadies, monestirs i convents, de l'Estat (tram. 250-00140/07) (p. 3)

Proposició no de llei
sobre la inclusió en el seu programa d'equipaments culturals de la creació d'un centre d'art contemporani a l'antiga fàbrica Coma Cros, de Salt (Gironès) (tram. 250-00167/07) (p. 6)

Proposició no de llei
sobre la construcció d'un nou CEIP a Sant Joan de Vilatorrada (Bages) (tram. 250-00181/07) (p. 7)

Proposició no de llei
sobre la construcció d'un empedrat al monument dels Fets de Prats de Molló, a Prats de Molló (Vallespir, Catalunya Nord) (tram. 250-00202/07) (p. 9)

Proposició no de llei
sobre l'Agenda 21 de la cultura (tram. 250-00206/07) (p. 10)

Compareixença
dels representants de l'Institut d'Estudis Catalans perquè informin sobre la situació de la llengua als Països Catalans (tram. 357-00018/07) (p. 11)

Compareixença
de sengles directors del Centre Artesà Tradicionàrius, del programa de TV3 *Rodasons* i de la companyia discogràfica Vesc perquè informin sobre la situació de la música tradicional i la seva difusió (tram. 357-00081/07) (p. 25)

NOTA

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

ISSN: 0213-7976 (general), 0213-7992 (sèrie C) • DL: B-3.468-1982 • Imprès a Multitext, SL; Barcelona • www.parlament-cat.net

SESSIÓ NÚM. 17

La sessió s'obre a un quart d'onze del matí i cinc minuts. Presideix la Sra. Valls i Llobet, acompanyada de la vicepresidenta, Sra. Renom i Vallbona, i de la secretària, Sra. Roca i Perich, la secretària en funcions Sra. Llansana Rosich i el secretari en funcions Sr. Freixanet i Mayans. Assisteix la Mesa la lletrada Sra. Andreu i Fornós.

Hi són presents les diputades i els diputats Sra. Cambra i Giné, Sra. Gil i Miró, Sr. Pont i Sans, Sr. Riera i Pairó i Sra. Rigau i Oliver, pel G. P. de Convergència i Unió; Sra. Baig i Torras, Sr. Boya i Alós, Sra. Díaz i Romero i Sra. Vilalta Sospedra, pel G. P. Socialistes - Ciutadans pel Canvi; Sr. Freixanet i Mayans i Sra. Llansana Rosich, pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; Sra. García i Rodríguez i Sr. López i Rueda, pel G. P. del Partit Popular de Catalunya, i Sr. Miralles i Conte, pel G. P. d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Alternativa.

Assisteixen a aquesta sessió el president de l'Institut d'Estudis Catalans, Sr. Josep Laporte i Salas, acompanyat del secretari general, Sr. Salvador Alegret i Sanromà; el vicepresident de la Secció Filològica, Sr. Francesc Vallverdú Canes; el secretari de la Secció Filològica, Sr. Isidor Marí i Mayans, el director de la xarxa d'observatoris de la llengua, Sr. Francesc Xavier Vila i Moreno; la cap del Gabinet de la Presidència, Sra. M. Rosa Franquesa i Bonet, i el cap de premsa, Sr. Ramon Balasch Pinyol; el director del Centre Artesà Tradicionàrius, Sr. Jordi Fàbregas i Canadell; l'administrador de la companyia discogràfica Vesc, Sr. Lluís Puig i Gordi; el director del programa *Rodasons*, de TV3, Sr. Ferran Riera i Vives, i el periodista musical i director artístic del Festival Internacional de Música Popular i Tradicional de Vilanova i la Geltrú, Sr. Jordi Turtós Orbañanos.

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Proposició no de llei sobre la participació de Catalunya en el Pla nacional d'abadies, monestirs i convents, de l'Estat (tram. 250-00140/07). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, juntament amb un altre diputat del Grup Parlamentari de Convergència i Unió. Debat i votació. (Text presentat: BOPC, 53, 21)

2. Proposició no de llei sobre la inclusió en el seu programa d'equipaments culturals de la creació d'un centre d'art contemporani a l'antiga fàbrica Coma Cros, de Salt (Gironès) (tram. 250-00167/07). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, juntament amb un altre diputat del Grup Parlamentari de Convergència i Unió. Debat i votació de la Proposició no de llei i de les esmenes presentades. (Text presentat: BOPC, 59, 29; esmenes: BOPC, 95, 6)

3. Proposició no de llei sobre la construcció d'un nou CEIP a Sant Joan de Vilatorrada (Bages) (tram. 250-00181/07). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, juntament amb un altre diputat del Grup Parlamentari de Convergència i Unió. Debat i votació. (Text presentat: BOPC, 63, 20)

4. Proposició no de llei per la consolidació d'urgència d'unes fortificacions militars construïdes durant la Guerra Civil de 1936-1939 al costat de l'Eix Pirinenc, prop de Vilamur, al municipi de Soriguera (Pallars Sobirà) (tram. 250-00182/07). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, juntament amb un altre diputat del Grup Parlamentari de Convergència i Unió. Debat i votació. (Text presentat: BOPC, 63, 21)

5. Proposició no de llei sobre la construcció d'un empedrat al monument dels Fets de Prats de Molló, a Prats de Molló (Vallespir, Catalunya Nord) (tram. 250-00202/07). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, juntament amb un altre diputat del Grup Parlamentari de Convergència i Unió. Debat i votació de la Proposició no de llei i de les esmenes presentades. (Text presentat: BOPC, 65, 21; esmenes: BOPC, 95, 6)

6. Proposició no de llei sobre l'Agenda 21 de la cultura (tram. 250-00206/07). Grup Parlamentari de Convergència i Unió, juntament amb un altre diputat del Grup Parlamentari de Convergència i Unió. Debat i votació de la Proposició no de llei i de les esmenes presentades. (Text presentat: BOPC, 69, 43; esmenes: BOPC, 95, 6)

7. Compareixença dels representants de l'Institut d'Estudis Catalans davant la Comissió de Política Cultural perquè informin sobre la situació de la llengua als Països Catalans (tram. 357-00018/07). Comissió de Política Cultural. Compareixença.

8. Compareixença de sengles directors del Centre Artesà Tradicionàrius, del programa de TV3 *Rodasons* i de la companyia discogràfica Vesc davant la Comissió de Política Cultural perquè informin sobre la situació de la música tradicional i la seva difusió (tram. 357-00081/07). Comissió de Política Cultural. Compareixença.

La presidenta

Comencem la Comissió de Política Cultural del 10 de novembre del 2004. En l'ordre del dia seran primer les proposicions no de llei...

Proposició no de llei sobre la participació de Catalunya en el Pla nacional d'abadies, monestirs i convents, de l'Estat (tram. 250-00140/07)

La primera Proposició no de llei, sobre la participació de Catalunya en el Pla nacional d'abadies, monestirs i convents, de l'Estat, la presenta el Grup parlamentari de Convergència i Unió, i per defensar-la, té la paraula l'honorable diputada senyora Carme-Laura Gil.

La Sra. Gil i Miró

Gràcies, presidenta. Bon dia a tothom. Bé, aquesta Proposició no de llei –que es va posposar i que espero, doncs, que avui la puguem debatre i votar– té un origen molt clar, i és que aquest mateix any 2004 el Govern de l'Estat espanyol va signar un nou acord amb l'Església catòlica, que era com un complement a aquell Pla que havia tingut, el Pla de catedrals, que encara és vigent. Aquest és un pla que ja no s'adreça a la conservació, difusió, rehabilitació del patrimoni de l'Església, de catedrals, sinó a una altra forma arquitectònica, diguéssim, i funcional, que són les abadies, els monestirs i els convents. El que no existeix, respecte a això, és un inventari. Hi havia l'inventari, obvi, de catedrals, però no d'aquest altre tipus d'arquitectura religiosa.

És un tema força important, perquè, malgrat que Catalunya, el nostre Govern, té competències exclusives en matèria cultural, i les té, com diu explícitament l'Esta-

tut, sobre el patrimoni històric, artístic i monumental, el Govern de l'Estat, malgrat que no hi té competències, sempre reforça el seu posicionament en un article de la Constitució espanyola, l'article 46, on diu que «els poders públics garantiran la conservació i promouran l'enriquiment del patrimoni històric, cultural i artístic dels pobles d'Espanya i dels béns que l'integren, sigui quin sigui el règim jurídic i la titularitat». En aquest cas, la titularitat és de l'Església, i forma part també d'un compromís que té el Govern de l'Estat espanyol amb l'Església, que és el famós acord internacional entre l'Estat espanyol i la Santa Seu sobre assumptes culturals de l'any 79.

Aquí hi ha un punt que mai s'havia implementat, que era el de l'inventari d'aquests béns de l'Església. Per tant, malgrat que aquest Pla és un pla que hi ha d'haver un pla director a cada comunitat autònoma, que a mi no m'agrada que sigui el Govern de l'Estat qui ens hagi de dir què hem de fer, sí que, com que és el que en aquest acord diu que hi posarà recursos materials, econòmics, perquè això sigui possible, crec que nosaltres hem d'exigir, hem de demanar al Govern espanyol que ens passi el percentatge que ens pugui correspondre, d'acord amb el nostre inventari, que no tenim, respecte de l'1 per cent cultural. Simplement és per això.

Jo crec que una part important és que hi hagi un inventari, perquè no existeix. Perquè sense aquest inventari, no es pot fer la mesa que aquest acord demana. Hi ha d'haver una mesa en què hi hagi l'Església, en què estigui la Generalitat de Catalunya i en què també hi ha d'haver algun representant de l'Estat espanyol. Però sense inventari no podem optar als ajuts que pugui arribar a tenir el Pla, aquest Pla.

Aquest Pla ha de tenir una duració entre uns vuit i deu anys. O sigui, l'únic que en realitat és molt urgent és tenir un inventari, perquè, doncs, ja aviat passarà un any i ens en quedaran menys.

Doncs, jo ho poso a la consideració de vostès. Ja que no han presentat esmenes, no sé si vostès han de dir sí o han de dir no..., que vostès parlin respecte a això.

Gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. Atès que no hi han esmenes, té la paraula ara, pel Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, l'il·lustre diputat senyor Francesc Xavier Boya i Alós.

El Sr. Boya i Alós

Gràcies, senyora presidenta. En primer lloc, agrair la cortesia del Grup Parlamentari de Convergència i Unió per haver-se avingut a l'ajornament d'aquesta Proposició no de llei, atesa la meva absència en l'anterior Comissió.

Bé, efectivament, el Pla nacional de convents i monestirs surt, neix d'aquelles Jornades que es van realitzar el novembre del 2002, que després, doncs, va cristal·litzar en aquell acord que es va signar el 24 de març en col·laboració amb el Ministeri de Cultura i l'Església catòlica, per fer efectiu aquest Pla nacional d'abadies, monestirs i convents, que es situa, com molt bé deia la diputada, en els articles 16 i 46 de la Constitució espanyola.

Bé, nosaltres voldríem fer algunes precisions respecte a això. En primer lloc, dir que, per una banda, el que diu la Proposició no de llei és que –exactament, en la seva literalitat– «d'acord amb la Conferència Episcopal catalana, inventariar amb caràcter urgent les abadies, monestirs i convents catalans de caràcter patrimonial historicoartístic susceptibles de ser inclosos al Pla nacional d'abadies, monestirs i convents, del Govern de l'Estat espanyol.» Mentre que li hem d'aclarir que el que diu exactament el Conveni signat per l'Estat i l'Església és que «les dues parts que firmen el present acord elaboraran un catàleg d'aquells béns mobles que siguin o hagin estat d'ús abacial, monàstic o conventual i que siguin susceptibles de ser conservats i documentats; es prestarà especial atenció al patrimoni documental i bibliogràfic», i, per tant, en conseqüència, «s'elaborarà un inventari del patrimoni immaterial».

Per tant, nosaltres entenem que la proposta del Grup Parlamentari..., la proposta que planteja no és el que està contemplat en el text del Conveni signat, i que, en tot cas, el que sí que podem dir és que en aquest moment existeix un inventari d'abadies, monestirs i convents catalans, que aquest sí que en aquest moment ja està realitzat. Per tant, això seria pel que fa al primer punt.

I pel que fa al segon punt, respecte als recursos de l'1 per cent cultural, el que nosaltres entenem és que això es defineix a l'article 57.8 de la Llei 9 del 1993, del patrimoni cultural català, que estableix que «les inversions culturals que l'Estat faci a Catalunya en aplicació de l'1 per cent cultural determinat per la Llei del patrimoni històric espanyol s'han de fer amb l'informe previ del Departament de Cultura sobre els sectors i àmbits culturals que es consideren prioritaris en cada moment».

En tot cas, és veritat que hi ha una sentència del Tribunal Constitucional que ha declarat que, com a norma general, les subvencions culturals de l'Estat a Catalunya han de ser gestionades per la Generalitat. Per tant, en consonància amb el que s'ha establert a partir d'aquesta jurisprudència, l'Estat hauria de transferir a la Generalitat de Catalunya la gestió dels recursos generats per l'1 per cent cultural de l'Estat a Catalunya, que s'apliquen mitjançant subvencions de l'Estat a persones i entitats de Catalunya.

Per tant, nosaltres entenem que hem de votar contràriament a aquesta Proposició no de llei, atenent aquest raonament i entenent que, en aquesta qüestió, el Govern de la Generalitat està fent precisament el que li toca en l'aplicació d'aquest Conveni.

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Gràcies, senyor diputat. Pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Josep Maria Freixanet i Mayans.

El Sr. Freixanet i Mayans

El nostre Grup se sent representat per la intervenció que ha fet el senyor Francesc Boya.

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. Pel Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, té la paraula la il·lustre diputada senyora Eva García i Rodríguez.

La Sra. García i Rodríguez

Moltes gràcies, presidenta. A nosaltres ens agradaria fer dues reflexions sobre aquesta Proposició no de llei. La primera és que creiem que hem de fer servir el català amb propietat, no? Segons les normes de l'Església catòlica, no hi ha cap conferència episcopal catalana, el que hi ha és una conferència episcopal tarraconense. Si em permeten, els citaré les paraules exactes dels bisbes catalans en el Concili, on diuen que «la denominació Conferència Episcopal Tarraconense es va fent servir des de fa alguns decennis per a significar les reunions dels senyors bisbes de la província eclesiàstica tarraconense i de l'arxidiòcesi de Barcelona, i el conjunt de serveis comuns». Jo crec que aquesta és una primera puntualització que cal tenir present.

En segon lloc, també ens agradaria fer una reflexió del tema de l'1 per cent cultural. I creiem que si aquest 1 per cent es transferís, deixaria d'existir un Plan Nacional de Abadías, Monasterios y Conventos del Govern de l'Estat espanyol. I, que a aquesta diputada li consti, l'Església catòlica no s'ha declarat contrària al Pla nacional, no? Per tant, crec que estem envaint unes competències que no ens corresponen.

I ja per acabar, creiem, doncs, que, per aquestes consideracions, la proposta aquesta no té cap viabilitat, i, a més, representa una intromissió en les relacions entre l'Estat i l'Església catòlica, matèria que penso que, a hores d'ara, de moment, no és competència d'aquest Parlament.

Per tant, el nostre vot en contra.

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora diputada. Pel Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Alternativa, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Jordi Miralles i Conte.

El Sr. Miralles i Conte

Bé, nosaltres ens sentim representats per la intervenció del senyor Boya i no entrarem a discutir qüestions de relacions d'Església i Estat, des d'una posició no creient.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies.

Passem, doncs, a la votació.

Vots a favor...

La Sra. Gil i Miró

Podria demanar només uns minuts per...

La presidenta

M'hauria de dir per què...

La Sra. Gil i Miró

Sobretot per contradiccions...

La presidenta

Té trenta segons.

La Sra. Gil i Miró

Sí, trenta segons. Simplement, el senyor Boya no s'ha llegit tot l'acord, perquè l'acord diu que hi ha d'haver uns plans directors que han de ser aprovats pels departaments de Cultura de les comunitats autònomes i l'Església catòlica, i que a cada comunitat autònoma, senyora Eva, es fa una mesa respecte a això per tractar aquest tema. I, a més, diu que l'Estat arbitrarà les partides pressupostàries o incentius fiscals necessaris per al compliment del Pla.

Per tant, jo diria que l'acord s'ha de llegir sencer per saber que en realitat això no és una intromissió, sinó que simplement és demanar allò que les competències exclusives de la Generalitat demanen.

(El Sr. Boya i Alós demana per parlar.)

La presidenta

Té la paraula per trenta segons.

El Sr. Boya i Alós

Sí. En tot cas, jo, el que afirmo és que el Govern i la conselleria de Cultura en aquest moment farà el que sigui adient per tal de complir aquest acord.

En tot cas, el que sí que puc manifestar és que la Proposició no de llei, en aquest cas, no està ben expressada.

La presidenta

Gràcies.

Passem a la votació.

Vots a favor de la Proposició no de llei?

Vots en contra?

Abstencions?

Per tant, ha quedat rebutjada per 6 vots a favor, 11 en contra i cap abstenció.

Proposició no de llei sobre la inclusió en el seu programa d'equipaments culturals de la creació d'un centre d'art contemporani a l'antiga fàbrica Coma Cros, de Salt (Gironès) (tram. 250-00167/07)

El segon punt de l'ordre del dia és la Proposició no de llei sobre la inclusió en el seu programa d'equipaments culturals de la creació d'un centre d'art contemporani a l'antiga fàbrica Coma Cros, de Salt, Gironès. Per presentar-la, té la paraula el Grup Parlamentari de Convergència i Unió, l'il·lustre diputat senyor Albert Riera.

El Sr. Riera i Pairó

Gràcies, senyora presidenta. Bon dia a tothom. El Grup de Convergència i Unió presenta aquesta Proposició no de llei sobre la inclusió en el programa d'equipaments culturals del Govern de la Generalitat de la creació d'un centre d'art contemporani en l'equipament de l'antiga fàbrica Coma Cros, que és un dels edificis singulars i característics d'aquesta població del Gironès.

La Proposició no de llei s'emmarca en una preocupació d'aquest Grup Parlamentari i dels governs de Convergència i Unió que no ve d'ara, sinó que ve de molt lluny, que és precisament l'equilibri territorial. Entenem que en un país com el nostre, aquesta és una de les prioritats, que segurament també compartiran la resta de grups parlamentaris d'aquesta cambra. I per això vam considerar que la ubicació d'un centre d'art contemporani a Salt, una població que tots coneixen, amb les característiques que té, i pel fet d'estar geogràficament al costat de Girona, i per la composició de la població de Salt, enteníem, i entén l'Ajuntament de Salt, que és qui la promociona també..., que aquesta és una de les propostes importants per a reactivar culturalment i socialment el municipi.

Entenem que aquest equipament, el centre d'art contemporani de Salt, en el marc d'aquest programa d'equipaments culturals, és important. Hi ha tota una història darrere, hi ha tota una sèrie de tasques fetes i coordinades per l'Ajuntament que no vénen tampoc d'ara, sinó que porten al darrere ja tot un treball fet. I entenem que el que presentem aquí, i esperem que compti amb l'aprovació dels grups d'aquesta cambra, és res més que donar un impuls nou i un recolzament a les tasques fetes fins ara per l'Ajuntament en aquest sentit.

Moltes gràcies, presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. En aquest cas hi ha una esmena presentada pel Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Esquerra Republicana i Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Alternativa, i per defensar-la, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Francesc Xavier Boya i Alós.

El Sr. Boya i Alós

Gràcies, senyora presidenta. Per economia de temps, jo em remetré únicament a les paraules de la senyora Maria Mercè Roca, que farà la defensa d'aquesta Proposició no de llei.

I, en tot cas, simplement manifestar que, d'acord, com diu la Proposició no de llei, amb la filosofia que sustenta l'actual Govern de la Generalitat de Catalunya pel que fa a la descentralització dels equipaments territorials, nosaltres votarem afirmativament, acceptant la transacció de l'esmena presentada pels grups que sustenten el Govern.

I, per tant, el nostre vot afirmatiu, tant a la transacció, com a la Proposició no de llei.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. Té la paraula ara, pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, la il·lustre diputada senyora Maria Mercè Roca.

La Sra. Roca i Perich

Moltes gràcies. Permetin-me que m'esplaï una mica en parlar d'aquesta fàbrica, perquè està situada al costat de casa, diguéssim –el diputat senyor Riera també ho sap–, i, a més a més, em sembla que és un edifici prou singular, com heu dit, perquè si hi ha algú que encara no l'hagi vist, doncs, que aprofiti una visita a Girona, que s'arribi fins a Salt, que està allà a tocar, i que vegi l'edifici, perquè de veritat que val la pena.

Aquesta fàbrica tèxtil, Coma Cros, de Salt, es va començar a construir l'any 1850, va ser molt important, i durant més de cent anys ha estat en actiu, fins que l'any 1995 la va comprar l'Institut Català del Sòl, i al cap de tres anys, l'any 98, la va cedir a l'Ajuntament de Salt perquè en fes equipaments públics.

És una fàbrica d'unes dimensions extraordinàries, i això és molt important de tenir-ho en compte, i té la tipologia constructiva característica dels grans espais propis de les arquitectures industrials. Estem parlant d'un espai de més de divuit mil metres quadrats construïts. I és un espai que, a més a més, forma part de la vida, i de la memòria, i de la història de tota la gent de Salt.

Com tots sabeu, la part de la fàbrica que té més anomenada és la nau Kropotkin, que és una nau immensa, de més de set mil metres quadrats, el nom de la qual ve de quan la Coma Cros estava governada per un consell municipal format, en part, per la CNT. I aquest nom ha quedat, i és un nom, doncs, molt característic, i tothom coneix molt bé quina és aquesta nau.

Aquest any que som, la Coma Cros ja té el 70 per cent del total projectat. S'han iniciat les primeres fases, seguint el Pla director que es va fer l'any 2000, i que –i aquí jo volia arribar, després de tot aquest preàmbul– és un pla director que està realitzat per un equip mixt d'arquitectes i de programadors culturals, perquè –i això és l'important– el repte que té Salt –i que tenim una mica tots– és reconvertir la Coma Cros de fàbrica tèxtil en factoria cultural, eh?

La Proposició no de llei que ha presentat el Grup de Convergència explica, amb molta certesa, els problemes que tenen aquestes viles i ciutats que estan tan a la

vora de capitals, de capitals més importants, i les dificultats que tenen aquests pobles més petits per portar a terme una producció, una oferta i un consum cultural, eh? I la Proposició té raó quan diu que la ubicació del futur centre d'art contemporani a la Coma Cros seria un element dinamitzador de Salt i alhora, és veritat, equilibrador del territori.

Ara bé, a nosaltres ens sembla –i en aquest sentit estem molt contents i podem acceptar l'esmena transaccional que heu presentat– que parlar només –només– de «centre d'art» és tancar les portes a d'altres possibles destinacions, també supralocals, i també d'una gran potència dinamitzadora, i que sabem que serien molt ben rebudes per l'Ajuntament.

Ens referim, per exemple, a un centre d'estudis universitaris, que estaria molt bé; a un centre de producció teatral –penseu que la tan anomenada Temporada Alta va néixer precisament a Salt–, o estem parlant d'un viver d'empreses de producció cultural. Qualsevol d'aquests equipaments, o d'altres que l'Ajuntament hi tingués interès, serien molt interessants, i potser –ara és una opinió personal, eh?– encara més que el centre d'art, perquè el centre d'art és una cosa «immòbil» –i poseu-hi tantes cometes com vulgueu–, en canvi, per exemple, un centre de producció teatral té una vivesa extraordinària. Qualsevol d'aquests equipaments potenciaria la vila, la carregaria de contingut cultural, i afermaria també el seu pes en l'àrea metropolitana.

Ara bé, nosaltres obrim aquestes portes a tots aquests equipaments, però posem dues condicions que crec que seran, evidentment, complertes. La primera és que en el cas que finalment el centre d'art contemporani vagi a parar a Girona –perquè, evidentment, estem parlant aquí de dues ciutats amb una mena de litigi petit, que són Girona i Salt, no?–, doncs, en el cas que el centre d'art contemporani no vagi a Salt, s'hi faci un equipament que tingui exactament el mateix pes i la mateixa categoria que el que podria ser aquest centre.

I la segona exigència és que, sigui quin sigui l'equipament que finalment omplirà aquesta famosa nau Kropotkin, s'ha de fer, prèviament i obligatòria, un estudi, per descomptat, de la seva viabilitat econòmica.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora diputada. Per posicionar-se, té la paraula, pel Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Alternativa, l'il·lustre diputat senyor Jordi Miralles i Conte.

El Sr. Miralles i Conte

Bé, ens sentim representats per la intervenció de la senyora Maria Mercè Roca, amb les seves explicacions, i també amb la voluntat de transaccionar aquesta proposta feta per Convergència.

La presidenta

Per part del Grup del Partit Popular de Catalunya, té la paraula la il·lustre diputada senyora Eva García i Rodríguez.

La Sra. García i Rodríguez

Moltes gràcies, presidenta. Només per anunciar el nostre vot favorable a aquesta Proposició.

La presidenta

Ara té la paraula, per posicionar-se sobre l'esmena, l'il·lustre diputat senyor Albert Riera.

El Sr. Riera i Pairó

Sí. Gràcies, senyora presidenta. En primer lloc, agrair el consens demostrat per tots els grups parlamentaris representats en aquesta Comissió.

La transacció a la qual hem arribat, i que lliurarem a la Mesa de la Comissió, «insta el Consell Executiu a impulsar, conjuntament amb l'Ajuntament de Salt, la proposta al més aviat possible de situar a l'antiga fàbrica Coma Cros un equipament cultural, amb vocació de servir l'àrea metropolitana a la qual pertany el municipi».

Pensem que, avui, la vila de Salt i els ciutadans de Salt poden estar molt contents del que aprovarem amb la unanimitat dels grups presents en aquesta cambra. I creiem que poden estar contents, precisament, perquè demostra el que és una realitat només de passejar-se per Salt, i és que Salt és una vila viva i és una vila amb futur. Hi havia hagut sectors... –acabo..., breument, senyora presidenta–, hi havia hagut sectors gironins que havien pronosticat gairebé la paràlisi o la mort de Salt, i els fets demostren precisament que això és tot al revés del que s'havia pronosticat.

Moltes gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat.

Passem, doncs, a la votació..., de la transacció.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Per tant, queda aprovada per unanimitat. I li demanem que lliuri la transacció a la Mesa, signada per tots els grups.

Proposició no de llei sobre la construcció d'un nou CEIP a Sant Joan de Vilatorrada (Bages) (tram. 250-00181/07)

El tercer punt de l'ordre del dia, i els demano, naturalment, brevetat... No passarà més en les pròximes..., és voluntat d'aquesta Mesa que donarem prioritat a les proposicions no de llei. Per tant, és l'última vegada que hi hauran dues compareixences en una comissió; sempre hi haurà només una compareixença i totes les proposicions no de llei. Però avui és l'últim dia que estava programat així. Per tant, els demano brevetat.

Tercer punt: Proposició no de llei sobre la construcció d'un nou CEIP a Sant Joan de Vilatorrada, al Bages. La presenta el Grup Parlamentari de Convergència i Unió,

i per defensar-la, té la paraula la il·lustre diputada senyora Irene Rigau.

La Sra. Rigau i Oliver

Moltes gràcies, senyora presidenta. Aquesta és una proposició que té per objectiu preveure la resposta que necessitarà, ja molt aviat, Sant Joan de Vilatorrada, segona població del Bages en nucli d'habitants, que en aquest moment està a prop de deu mil. Té dos centres ja existents al municipi, però hi ha una pressió important perquè en necessiti ja un tercer.

I, de fet, hi ha un acord entre totes les forces polítiques del municipi a demanar aquesta construcció. És tal, que ja en la legislatura anterior aquesta proposició no de llei es va presentar per altres grups de la cambra, però, pel calendari que es va presentar, no es va poder substanciar.

I, per tant, des de Convergència i Unió, la tornem a presentar, aquesta vegada amb el desig que vulgui ser substanciada per tots els grups, perquè es tracta d'iniciar el procés; per tant, vol poder dir des de la previsió a la programació o encarregar l'estudi en qualsevol d'aquelles actuacions que tinguin com a finalitat poder tenir en funcionament el centre que es necessitarà aviat.

Es tracta, doncs, de preveure una resposta a aquest creixement demogràfic i de donar resposta a una reivindicació assumida per la totalitat de forces polítiques representades en el consistori.

Gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora diputada. En aquesta Proposició no de llei no hi han esmenes. Per tant, té la paraula, ara, la il·lustre diputada senyora Maria Assumpta Baig i Torres.

La Sra. Baig i Torras

Moltes gràcies, presidenta. Evidentment, quan vaig fer una lectura..., quan va entrar aquesta Proposició no de llei, no sabia si era la mateixa Proposició no de llei que havíem entrat en el seu moment el Grup socialista, el 23 de gener del 2003, fruit d'una visita a Sant Joan de Vilatorrada el novembre del 2002, que era, evidentment, en un moment en què l'Ajuntament de Sant Joan de Vilatorrada, i molt en concret el seu alcalde, ens manifestava la seva preocupació perquè els problemes educatius del municipi havien variat molt des de l'any 1996 en què tanca l'única oferta privada que hi havia en aquest municipi, i que de llavors ençà anaven creixent els dos CEIP públics del municipi i no veien ni una línia orientativa clara de quin seria el futur dels dos CEIP, en quines línies, en aquell moment, ni tampoc el projecte de nova construcció.

Com molt bé ha dit la senyora Irene Rigau, aquella Proposició no de llei, malgrat ser del 23 de gener del 2003, no es va arribar a substanciar, i ha entrat aquesta, Convergència i Unió. Em vaig posar ràpidament en contacte amb el senyor alcalde de Sant Joan, municipi que jo hi tinc una gran estimació perquè les arrels familiars em provenen d'aquest municipi, i em va manifestar –i així els ho demano a Convergència– que no era necessari en aquest moment aquesta Proposició no de llei, perquè des del Departament havien clarificat aquesta situació, se sabia el calendari també de construcció del nou CEIP, i que fins i tot ja havien parlat i estaven ja en la línia de quan seria el moment també per a la construcció d'un altre nou IES.

Per tant, en aquest sentit, jo demanaria al Grup de Convergència i Unió que es replantegés el tema de mantenir aquesta Proposició no de llei, i la poguessin retirar, perquè els temes sembla que ja estan assolits.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora diputada. Pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, té la paraula l'il·lustríssim diputat senyor Josep Maria Freixanet i Mayans.

El Sr. Freixanet i Mayans

Gràcies, senyora presidenta. Jo no sé si Convergència i Unió té aquesta intenció que li formulava la senyora Baig... Però, bé, en tot cas, en la línia que deia ella, el Departament d'Educació ja ha inclòs en la planificació de nous equipaments educatius, la nova construcció d'un tercer centre d'educació infantil i primària, de dues línies, en aquest municipi.

Per tant, aquesta actuació s'endegarà en el moment, d'acord amb l'Ajuntament, en què la capacitat dels dos centres actuals, que encara en aquests moments hi han vacants, no pugui atendre les necessitats d'escolarització del municipi.

Per tant, com que hi ha l'acord suficient amb l'Ajuntament i amb el municipi, nosaltres proposaríem el rebuig d'aquesta Proposició, sempre que Convergència i Unió no tingués la voluntat de retirar-la.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. Pel Grup Parlamentari Popular de Catalunya, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Rafael López i Rueda.

El Sr. López i Rueda

Gràcies, senyora presidenta; només per anunciar el nostre vot favorable a la proposta.

La presidenta

Pel Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Alternativa, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Jordi Miralles i Conte.

El Sr. Miralles i Conte

Bé, nosaltres ens sumem a les paraules del Grup socialista i d'Esquerra Republicana.

La presidenta

Té la paraula la senyora Irene Rigau.

La Sra. Rigau i Oliver

Moltes gràcies, senyora presidenta. Atès que aquesta Proposició va ser admesa a tràmit el 25 del V del 2004, és probable que, amb posterioritat, s'hagi arribat a aquest acord, però a mi em consta que tot el conjunt de les forces polítiques és partidària de mantenir-la, a nivell municipal, per tal de reiterar i de deixar escrit l'acord formal pres per unanimitat en aquesta cambra d'aquest compromís.

Per tant, la vam presentar abans que es coneguessin aquestes previsions, i ens sembla que si es votés la Proposició quedaria d'una manera clara que, igual que a nivell municipal hi havia acord a demanar-ho, hi havia acord també en el Parlament que es pogués instar el Govern a la seva construcció.

Per això, la mantindrem.

La presidenta

Bé, doncs, passem a la votació.

Vots a favor de la Proposició no de llei?

Vots en contra?

Abstencions?

Per tant, queda rebutjada per 8 vots a favor, 9 en contra i cap abstenció.

Modificació de l'ordre del dia

El quart punt de l'ordre del dia... *(El Sr. Pont i Sans demana per parlar.)* Em demana la paraula, senyor portaveu de Convergència i Unió, per...?

El Sr. Pont i Sans

En aquest cas, el que l'havia presentat, el senyor Agustí López, demanava posposar-la, perquè en aquest cas li coincideix amb una altra comissió i volia presentar-la ell..., si estem tots d'acord a posposar-la...

La presidenta

Bé, doncs, la posposem per al proper dia? *(Pausa.)* La gestora en pren nota...

Proposició no de llei sobre la construcció d'un empedrat al monument dels Fets de Prats de Molló, a Prats de Molló (Vallespir, Catalunya Nord) (tram. 250-00202/07)

El cinquè punt de l'ordre del dia és la Proposició no de llei sobre la construcció d'un empedrat al monument dels Fets de Prats de Molló, a Prats de Molló. La presenta el Grup Parlamentari de Convergència i Unió, i per defensar-la, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Albert Riera.

El Sr. Riera i Pairó

Gràcies, senyora presidenta; de manera molt breu, perquè la Proposició no de llei que presenta el Grup de Convergència i Unió fa referència a uns fets, els fets anomenats de Prats de Molló, que tots coneixem prou bé, i fa referència també al monument commemoratiu d'aquests fets que hi ha situat en aquesta població, Prats de Molló, del Vallespir.

En qualsevol cas, hi ha paraules que no per ser més repetides perden vigència, i en aquestes paraules hi podríem molt bé enquibir el fet que un poble que perd la història es perd a si mateix.

Per tant, entenem que..., i demanem un consens en aquesta Comissió, per part dels grups parlamentaris, per fer possible l'esperit d'aquesta Proposició no de llei, que no és altre que dignificar el monument commemoratiu d'uns fets recents de la nostra història que tenen molta significació pel fet que, malgrat el resultat que obtinguessin aquests fets, varen significar un sacsejament de la consciència nacional de Catalunya en el moment en què es van produir.

Per tant, presentem aquesta Proposició no de llei en el sentit de dignificar, rehabilitar i adequar aquest monument per tal de fer-lo i traspassar-lo a les generacions futures.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. En aquesta Proposició no de llei s'ha presentat una esmena, pel Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, Esquerra Republicana de Catalunya i el Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Alternativa, i té la paraula, en primer lloc, l'il·lustre diputat senyor Francesc Xavier Boya i Alós.

El Sr. Boya i Alós

Gràcies, senyora presidenta; molt breument també, perquè crec que l'esmena presentada no desvirtua en absolut el text presentat pel Grup proposant, i, en tot cas, el que sí que precisa són algunes consideracions respecte a la consulta prèvia i necessària que s'ha de fer a les administracions que tenen o poden fer alguna consideració respecte del projecte que es plantegi i a aquelles entitats que habitualment organitzen actes al voltant d'aquest monument.

Per tant, si és acceptada aquesta esmena de modificació, nosaltres gustosament hi votarem a favor.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. Pel Grup d'Esquerra Republicana de Catalunya, té la paraula l'il·lustríssim senyor Josep Maria Freixanet.

El Sr. Freixanet i Mayans

Bé, nosaltres ens sentim representats per les paraules del portaveu socialista.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. Pel Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Alternativa, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Jordi Miralles i Conte.

El Sr. Miralles i Conte

Bé, nosaltres també ens sentim representats per les paraules del senyor Boya.

La presidenta

Moltes gràcies. Pel Grup Parlamentari Popular de Catalunya, té la paraula la senyora Eva García i Rodríguez.

La Sra. García i Rodríguez

Moltes gràcies, presidenta; només per anunciar el nostre vot favorable a aquesta proposta.

Gràcies.

La presidenta

Per posicionar-se, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Albert Riera.

El Sr. Riera i Pairó

Sí. El Grup de Convergència i Unió acceptaríem l'esmena presentada pels tres grups que donen suport al Govern de la Generalitat, perquè entenem que va en la mateixa línia de l'esperit que nosaltres proposàvem en la Proposició no de llei, que no és altra que la de dignificar aquest monument.

Per tant, més enllà de si ha de ser un empedrat o ha de ser qualsevol altra mesura que s'hi vulgui fer, la qüestió és aquesta pervivència i aquesta dignificació del monument.

Per tant, acceptaríem l'esmena presentada.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies.

Passem, doncs, a la votació.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Per tant, queda aprovada per unanimitat dels presents.

Proposició no de llei sobre l'Agenda 21 de la cultura (tram. 250-00206/07)

I el sisè punt de l'ordre del dia és la Proposició no de llei sobre l'Agenda 21 de la cultura, que presenta el Grup Parlamentari de Convergència i Unió, i per defensar-la, té la paraula l'honorable il·lustre diputada senyora Carme-Laura Gil.

La Sra. Gil i Miró

Gràcies, presidenta. Aquesta Proposició no de llei sobre l'Agenda 21 de la cultura, creiem que és d'interès, perquè aquesta declaració, que ara s'anomena Declaració de Barcelona, és un document enormement interessant i enormement valuós sobre la cultura, en sentit ampli, i el paper dels ajuntaments com a actors de polítiques culturals adreçades i sustentades en els principis de la convivència, la democràcia i la participació.

L'Agenda 21 de la cultura ja va néixer com a proposta del Fòrum d'Autoritats Locals de Porto Alegre, i parlant d'ecologia, també es va considerar que la cultura forma part de l'ecologia d'un país en tots els sentits.

Per tant, es va treballar moltíssim, i al final es va aprovar com a declaració, dins, doncs, primer, del IV Fòrum d'Autoritats Locals, que es va fer l'any 2004 i dins del marc del Fòrum Barcelona 2004.

És una proclama, com he dit, enormement valuosa, que és deutora de la Declaració dels drets humans, de l'any 48, del Pacte internacional dels drets econòmics, socials i culturals, del 1966, i sobretot –sobretot– de la Declaració universal de la UNESCO sobre la diversitat cultural, que es va proclamar l'any 2001. És també, alhora, una demanda als governs dels estats, als governs de les nacions, i també a organismes internacionals, com Nacions Unides i totes les xarxes organitzatives culturals.

Nosaltres, ja que ha estat assumida també per tots els ajuntaments de Catalunya, aquesta Agenda 21 de la cultura, reproduïm en el segon punt sobretot què és el que creiem que també és molt important: que es promogui, pel Govern de la Generalitat, davant de la UNESCO, aquesta Agenda, perquè sigui un document de referència per preparar la convenció sobre la diversitat cultural que s'ha de realitzar l'any 2005.

I alhora en el primer punt demanem al nostre Govern que, en la seva relació d'àmbit cultural amb els governs locals, tingui també com a document de referència aquesta Agenda 21 de la cultura, i que, quan s'escaigui, i d'acord amb els ajuntaments sempre, si s'escau, faci el paper de coordinador. Perquè és molt probable que en algun moment hi hagi alguna programació de tipus cultural que s'estengui pel país i necessiti la coordinació, si així ho acorden i ho volen els ajuntaments.

És per això, doncs, que nosaltres la presentem i la proposem, doncs, i n'esperem l'aprovació.

La presidenta

Gràcies, senyora diputada. En aquesta Proposició no de llei hi ha una esmena presentada pels tres grups que donen suport al Govern. Té la paraula, en primer lloc, pel Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, l'il·lustre diputat senyor Francesc Xavier Boya i Alós.

El Sr. Boya i Alós

Gràcies, senyora presidenta. Jo també voldria cridar l'atenció dels il·lustres diputats respecte a la importàn-

cia d'aquesta Proposició no de llei. Estic absolutament d'acord amb les paraules de la portaveu del Grup de Convergència i Unió, la senyora Carme-Laura Gil. I, per tant, atesa la importància d'aquesta Proposició no de llei, que nosaltres considerem que és una..., en fi, l'Agenda 21 de la cultura és un text el qual ens referencia, jo crec..., en un debat que en aquest moment és summament important per al país, per als ajuntaments, perquè en definitiva el que ens està dient és que sovint la cultura queda, en l'àmbit de la política, relegada a un segon terme, i, per tant, torna a situar el debat de la cultura en el just terme en aquelles qüestions que són cabdals, que són fonamentals per a aquest debat.

Nosaltres considerem que és un debat absolutament necessari i que aquest debat s'ha de promoure també en el si dels ajuntaments, amb la coordinació i participació molt activa d'aquest Govern. I, per tant, sobretot, i permeti'm també referenciar alguns aspectes dels punts als quals fa referència aquesta Agenda..., és a dir, han de tornar a ser, han de tornar a posar-se a sobre de la taula, amb tota la contundència, sobretot per parlar del que és l'equilibri públic i l'equilibri privat en l'àmbit de la cultura, aquesta garantia de la diversitat, la preservació de la llengua i de les cultures minoritàries com un patrimoni de la humanitat, la dimensió cultural, també, del treball, o la dimensió cultural de l'urbanisme i, per tant, del repartiment del sòl públic.

En tot cas, per aquest motiu, i per manifestar la nostra voluntat que aquesta Proposició no de llei surti aprovada amb el consens d'aquest Parlament, i potser també convidar a la reflexió que considerem que aquest seria un debat important per a aquesta Comissió, per poder-se fer amb més profunditat i fins i tot amb un debat monogràfic, nosaltres retirem l'esmena i votem entusiàsticament aquesta Proposició no de llei.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. Per posicionar-se, el Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, l'il·lustre diputat senyor Josep Maria Freixanet...

El Sr. Freixanet i Mayans

Gràcies, senyora presidenta. Nosaltres també per anunciar la retirada, doncs, d'aquesta esmena que es va fer, la voluntat de consens en aquest punt i la voluntat que tots els seus principis els incorpori no tan sols el Govern, sinó tots els governs locals. I, per tant, doncs, afegir-me també a les paraules del diputat senyor Boya sobre la necessitat d'aquest debat dintre del si d'aquesta Comissió.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. Pel Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Alternativa, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Jordi Miralles.

El Sr. Miralles i Conte

Sí, simplement per anunciar que retirem l'esmena i que votarem favorablement.

La presidenta

Moltes gràcies. Pel Grup Popular de Catalunya, té la paraula la il·lustre diputada senyora Eva García i Rodríguez.

La Sra. García i Rodríguez

Moltes gràcies, presidenta. També, doncs, anunciar el nostre vot favorable a aquesta Proposició no de llei.

Gràcies.

La presidenta

Doncs, si els sembla, passem a votació de la Proposició no de llei.

Vots a favor?

Vots en contra?

Abstencions?

Per tant, queda aprovada per unanimitat dels presents.

I aleshores passem al setè punt de l'ordre del dia..., i em permetin que suspenguem dos minuts per anar a donar la rebuda als representants de l'Institut d'Estudis Catalans, i tornarem a reprendre la sessió; després ja farem una pausa entre l'Institut d'Estudis Catalans i el Centre Artesà Tradicionàrius.

Se suspèn la sessió per tres minuts.

La sessió se suspèn a les onze del matí i dos minuts i es reprèn a les onze i sis minuts.

La presidenta

Es reprèn la sessió.

Compareixença dels representants de l'Institut d'Estudis Catalans perquè informin sobre la situació de la llengua als Països Catalans (tram. 357-00018/07)

Bé, el punt número 7 de l'ordre del dia és la compareixença dels representants de l'Institut d'Estudis Catalans davant la Comissió de Política Cultural perquè informin sobre la situació de la llengua als Països Catalans. I hem tingut l'honor de tenir aquí, entre nosaltres, al president de l'Institut d'Estudis Catalans, l'honorable senyor Josep Laporte i Salas, que ve acompanyat d'una sèrie de representants de l'Institut: el senyor Salvador Alegret i Sanromà, el secretari general, que està aquí al seu costat, i a la sala hi ha el senyor Francesc Vallverdú Canes, vicepresident de la Secció Filològica; el senyor Isidor Marí i Mayans, secretari de la Secció Filològica; la senyora Maria Rosa Franquesa i Bonet, cap del Gabinet de la Presidència de l'IEC; el senyor Francesc Xavier Vila i Moreno, director de la xarxa d'observatoris de la llengua, i el senyor Ramon Balasch Pinyol, cap de premsa de l'IEC.

Bé, estem, per tant..., donaré la paraula al senyor president; com sempre, després tots els grups podran preguntar, i ell i el seu grup contestaran.

Té la paraula, honorable.

El Sr. Josep Laporte i Salas (president de l'Institut d'Estudis Catalans)

Moltes gràcies, senyora presidenta. Senyores diputades, senyors diputats, no cal que els digui que per mi és un gran honor, en representació en aquest cas de l'Institut d'Estudis Catalans, poder compartir una estona amb vostès per parlar d'un tema tan important, al nostre entendre, i també al seu, perquè, si no, no ens ho haurien demanat: sobre la situació de la llengua catalana.

El tema és complex, i, per tant, amb permís de la presidenta, ens hem permès fer repartir entre tots els membres presents d'aquesta Comissió una sèrie de documents.

Un primer document és el que es titula *El coneixement del català*, que és realitzat pel Cruscat. El Cruscat és una xarxa d'observatoris de la llengua connexa a l'Institut d'Estudis Catalans.

En segon lloc, els hem repartit una publicació, que és aquesta *(l'orador la mostra)*, que és un recull de les declaracions que sobre aquest tema ha fet l'Institut els últims vuit o deu anys, i, entre altres, i al final, hi ha la que ha tingut més ressò mediàtic, que és la que fa referència a l'ús social de la llengua catalana que va presentar l'Institut no fa ni gairebé un mes.

Parlem, doncs, d'aquestes dues coses, però jo no voldria acabar, aleshores, sense un afegitó, una cua, que és parlar una mica d'aquest suposat problema entre el català i el valencià.

Comencem, doncs, pel començament. Tal com els he dit, jo em tinc de limitar a fer un resum, perquè la documentació que els he lliurat és molt extensa i em passaria molt del temps assignat, però si vostès em segueixen amb els documents que els hem lliurat, em sembla que anirem més ràpids i millor.

En el primer punt d'aquest primer document es parla de les fonts per a l'estudi del coneixement del català, i es fa una observació prèvia, que és la de la incertesa de moltes d'aquestes dades i de la poca fiabilitat d'algunes de les coses que se saben, i sobretot de la insuficiència de dades, que no és igual aquesta insuficiència en tots els països de parla catalana, però que hi ha llocs on és realment molt notòria.

Aleshores, feta aquesta observació, es parla, en primer lloc, del coneixement del català en termes dicotòmics. Què vol dir això? Això vol dir que és resultat d'enquestes o resultats censals quan es pregunta: «Sap el català?» I la resposta, evidentment, és «sí» o «no». Però aleshores això es pot preguntar amb diverses modalitats: «Entén el català?», «Sap parlar el català?», «Llegeix el català?», «Sap escriure el català?», que, evidentment, són qüestions molt diferents, com vostès veuran.

A la primera gràfica, que és a la pàgina 4, hi ha el coneixement declarat del català al domini lingüístic, sense l'Alguer. Però fixin-se que, d'esquerra a dreta, ens parla, primer, de la Catalunya Nord, després del País Valencià, després de les Illes, després de la Catalunya estricta, després d'Andorra i finalment de la Franja.

Conclusions de tot això, molt per sobre. Evidentment, no hi ha cap territori on el coneixement del català sigui universal. Hi ha, però, grans diferències entre els diferents territoris. I no hi ha dubte, també, que hi ha una diferència notòria, generalment, entre els territoris, entre les habilitats orals i les habilitats no orals, és a dir, entre saber parlar o entendre el català, i llegir-lo o, sobretot, saber-lo escriure.

I això, per exemple, és especialment notori a la Franja. En aquesta primera figura, si s'hi fixen, veuran que a la columna última, que és la que fa referència a la Franja, la Franja és excepcionalment rica en el coneixement del català des del punt de vista de la seva parla, però, en canvi, saber escriure el català és gairebé el territori que té una cota més baixa, junt, naturalment, amb la Catalunya Nord. Naturalment això s'explica perquè, com vostès saben, a la Franja, l'ensenyament no es fa en català, i per això la gent no el sap escriure, en general.

Un altre tema important, que veuran a la pàgina següent, pàgina 5, gràfic 2, és l'evolució del coneixement –del coneixement dicotòmic, és a dir, això de què parlem ara, del «sí» o «no»– del català a Catalunya, entre 1986 i 2003. I el que és evident és que, com veuran vostès, les línies són totes ascendents, i el que és més notori, al meu entendre, és que, evidentment, amb el que més s'ha guanyat és en saber escriure català, fruit de la mateixa circumstància que abans els deia, o sigui del fet que ara l'ensenyament ja és, en la seva gran majoria, vehicularment en català.

A la pàgina següent veuran l'evolució del català –del coneixement, eh?, sempre estem en coneixement– al País Valencià. I com poden veure, la situació al País Valencià no és tan falaguera ni de molt bon tros. Hi ha hagut un lleuger increment del coneixement del català en el sentit d'escriure'l, però fixin-se –cosa una mica paradoxal– que la ratlla de sobre de tot indica el nombre de persones que diuen conèixer el català, i això té una tendència al descens.

Després, presentem un gràfic en què el mateix tema es veu a les Illes Balears. I veuran que les Illes Balears està, des d'aquest punt de vista, entre el País Valencià i Catalunya, amb un increment molt considerable, això sí, de la gent que sap escriure el català.

En un segon punt es parla d'un altre tema, que hi passaré una mica per sobre, però que és molt important, que és el nivell de coneixement del català. Perquè, es clar, una cosa és que et preguntin i diguis «sí» o «no», resposta que moltes vegades és aleatòria i que la gent contesta el que li sembla, i una altra cosa és que els preguntin fins a quin punt saben català, si el saben molt o si el saben poc.

I, des d'aquest punt de vista, a la pàgina 8, a la gràfica 5, hi ha, tret de diverses enquestes, una gràfica que ens explica el coneixement superior i intermedi del català. Què és superior i què és intermedi està explicat en una taula que hi ha a la part inferior d'aquesta pàgina; concepte que, com veuran, no és exactament el mateix en tots els territoris de parla catalana. Però de tota manera, aquí també es veu, per exemple, que el coneixement superior i intermedi del català és molt baix a la Catalunya Nord; tornem altra vegada, com a màxim, a la Franja, que, en canvi, ja hem vist allà que la utilització..., vaja, que l'escriptura en català era realment molt petita.

I finalment, pel que fa al coneixement, em volia referir a la gràfica 6, que està a la pàgina 10, que aquí del que es parla és de l'evolució del coneixement del català en el temps. O sigui, aquesta gràfica reflecteix, a Catalunya, les quatre habilitats: entendre'l, saber-lo parlar, llegir-hi, saber-lo escriure. I fixin-se que, realment –això està posat per edats–, quan mirem aquestes columnes primeres que parlen dels deu, quinze, vint anys, el nombre de persones que saben escriure el català és gairebé d'un 90 per cent. En canvi, si ens n'anem, com a conseqüència de tot el passat, en què ha estat tan maltractat el català, si ens n'anem a la gent gran, de cinquanta a seixanta anys per amunt –els de cinquanta anys no cal dir que per mi són molt joves, però en fi...– hi ha molt poca gent que realment sàpiga escriure bé el català.

A les pàgines següents s'explica amb un diagrama de columnes. I al País Valencià, que és la gràfica que hi ha a sota, també, aquí tenen les dades resumides.

I en conjunt –i amb això acabo aquesta primera part–, el que podem dir és que el català encara és molt lluny de ser conegut per la totalitat de la població del domini lingüístic, i que hi ha fortíssimes diferències entre els territoris, en funció de les seves dinàmiques respectives. Andorra i Catalunya es perfilen com els territoris amb nivells de coneixement superiors, mentre que a la Catalunya Nord i l'Alguer la situació és de minorització molt aguda. La resta de territoris se situen entre aquests dos pols, o sigui, Andorra i Catalunya per un cantó, i la Catalunya Nord i l'Alguer per l'altre: les illes, més a prop del pol superior; el País Valencià, més endarrerit, i, en canvi, pel que fa a Franja es dóna, tal com he repetit, la circumstància que hi ha un coneixement oral molt alt entre els que viuen allà, però en canvi hi ha uns molt baixos, baixíssims, nivells de coneixement escrit.

No hi ha dubte que el coneixement de la llengua no ha estat tractat de la mateixa manera a tots els territoris, i això n'és una demostració plena. Allà on els governs respectius s'han esmerçat a introduir el català, tant a l'ensenyament, en tots els nivells de l'ensenyament, com també en allò que ha estat possible en els mitjans de comunicació, no hi ha dubte que el coneixement del català ha millorat d'una manera considerable, tot i que, hi insisteixo, encara estem molt lluny de l'absoluta normalització.

I en això, abans de passar a la part següent, voldria insistir en una de les gràfiques presentades abans, en què es demostra que una cosa és un coneixement profund del català, i una altra cosa, un coneixement mitjà, perquè aquesta gent que tenen un coneixement baix o mitjà són els que, generalment, no l'usen.

I amb això passem al capítol següent, que és l'explicació o el resum del document, que està, els ho repeteixo, inclòs en aquesta publicació com a últim document.

L'Institut d'Estudis Catalans ha fet, des de fa vuit o deu anys, tota una sèrie de declaracions sobre la llengua, sobre la seva unitat. Però, finalment, ja fa més d'un any, un any i mig potser, vam creure que era necessari fer un estudi aprofundit sobre l'ús social del català. Vam nomenar una comissió, que presidia el senyor Salvador Giner, vicepresident de l'Institut, i que avui, en nom seu, excuso la seva assistència, perquè és fora d'aquí, amb representants de cadascuna de les cinc seccions que formen part de l'Institut, que van redactar un primer esborrany. Aquest esborrany primer, després de ser molt discutit, va ser portat al Ple, el passat mes d'abril. El Ple el va discutir encara més, s'hi van introduir moltes esmenes, es va donar un altre termini per posar-hi encara més esmenes, i, finalment, a finals del mes passat, el Ple va aprovar aquest document, que, com vostès saben prou bé, ha tingut un ample ressò mediàtic.

Aquest document, jo, el que els recomano és que amb calma se'l llegeixin, perquè també vull significar que els comentaris que n'han sortit a la premsa, de vegades treuen fora de context algunes de les afirmacions que es diuen.

El document té, com vostès veuran, cinc parts. En una, primera, es fa un balanç de què va passar amb el català durant el segle XX. A la segona part, es parla de les insuficiències i dels reptes actuals del català. En la tercera, que és un punt, al meu entendre, molt important, es parla de la facilitat amb què molts catalanoparlants canviem de llengua a la primera de canvi. A la quarta, s'insisteix que estem davant d'una cruïlla decisiva, el català depèn de què fem entre tots. I la cinquena, que és amb la que m'entretindré més, són una sèrie de propostes o recomanacions que fa l'Institut, no solament a les autoritats, sinó a tota la societat i a tots els professionals i, en general, a tot el poble de Catalunya.

Comencem pel començament. No hi ha dubte que el segle passat, pel que fa a l'ús del català, ha estat un segle de trasbalsos, i no solament des del punt de vista de la..., podríem dir..., o sense «podríem», de la que podem assegurar persecució política del català, sinó que el català, com tota la resta de llengües, i especialment de les llengües minoritàries, ha estat sotmès o ha estat víctima de tota una sèrie de grans transformacions que han sacsejat la societat del nostre entorn: la urbanització, els grans desplaçaments de població, la industrialització, el desenvolupament científic, el turisme, els nous mitjans de comunicació, l'escolarització i l'alfabetització generalitzades, etcètera. També, la modificació de l'estructura familiar i dels rols socials d'homes i dones, i no cal dir les allaus immigratòries, han produït canvis importants, no solament aquí, a casa nostra, sinó en general, pertot. I no hi ha dubte que aquest canvi ha estat molt profund al món rural tradicional, que abans estava sòlidament ancorat en el coneixement d'una sola llengua, que era el català, i que en canvi, avui, gràcies a aquest procés –que també té els seus avantatges, no vull pas dir que no– de mundialització, està amb una comunicació molt més ampla amb la resta de ciutadans.

No hi ha dubte que l'evolució de qualsevol idioma també depèn, ja ho he dit abans, de les polítiques desenvolupades pels diferents estats. I no hi ha dubte que estats centralistes –i em refereixo molt concretament a l'Espanya dictatorial, i no cal dir, a la França encara actual– no han presentat, no solament el més mínim afany de promoure el coneixement de la llengua, sinó que el que han procurat és extingir-la. I en el cas nostre, com vostès saben molt bé, podem parlar d'un intent de genocidi lingüístic.

Tots aquests fets han conduït, evidentment, el català a un estat summament greu, en què es pot témer seriosament per la seva sostenibilitat futura. Insisteixo en això, i insisteixo que això no vol dir –ja ho direm després– que el català s'hagi de morir, però sí que estem en perill de perdre'l, i, per tant, és el moment de fer sobre això unes reflexions.

No hi ha dubte que s'han començat a fer esforços molt importants per al redreçament, i que, gràcies a l'adveniment de la democràcia, s'han pogut fer moltes iniciatives per assegurar aquest redreçament; iniciatives que s'han comportat de manera absolutament desigual, ja ho he dit, en els diversos territoris de parla catalana. Han estat remarcables els progressos que s'han fet a la Catalunya estricta, no cal dir-ho; també s'ha guanyat alguna cosa, relativament, en altres països, com les Illes i com València, però en canvi hi ha llocs on l'actitud de les administracions ha estat molt neutra i molt poc predisposada a aconseguir realment una millora del català.

També en això intervé, no cal dir, aquestes noves tendències ideològiques de mundialització i els avenços que hom anomena «pensament únic», perquè això ha provocat un perillosíssim descens del sentiment identitari. Hi ha qui té actualment, per desgràcia, una concepció indiscriminadament negativa del nacionalisme, que és identificat, per part d'alguns, com de «mancat de solidaritat», de «provincianisme tancat» i de «involucionisme». No hi ha dubte que hi ha sectors que han esdevingut absolutament indiferents a la llengua, i per això no han fet res per donar-hi suport.

La segona part del document és una mica una pinzellada sobre les insuficiències actuals. No hi ha dubte, com diu el document, que el català és una llengua que encara entre nosaltres, a Catalunya, està en un segon pla; està en una situació d'inferioritat en el seu propi espai comunicatiu; està relegat, en bona part, com vostès saben molt bé, en el món socioeconòmic, no cal dir en el món de la justícia, deixin-me dir també, com a metge, que també entre la medicina deixem molt a desitjar, i encara avui és una llengua absolutament minoritzada en el seu àmbit lingüístic.

I això ve condicionat, en gran part, per la pretesa oficialitat del català. Que existeix, l'oficialitat, però que és, evidentment, una oficialitat condicionada, és a dir, una oficialitat que depèn de la bona voluntat de l'interlocutor. Ho diem diverses vegades, però a Catalunya, i per dir-ho d'un cop, hi ha la població..., la gent diu: «Hi ha uns que parlen català i els altres que parlen castellà.» Això no és veritat. Hi ha uns que parlen castellà, i només castellà, i els altres que són bilingües. I com que l'oficialitat té aquests límits que hem dit, és molt freqüent, davant d'un funcionari o davant de qualsevol cosa, davant d'un jutge, davant fins i tot d'un ciutadà qualsevol, que, en contestar-te o en expressar-se en castellà, se segueixi també així.

Ara, l'oficialitat del català no s'ha aconseguit a molts llocs: ni a la Franja, ni a la Catalunya del Nord, ni al Carxe, que és la zona de Múrcia on encara es parla català, i no cal dir que, en llocs com a França, el Govern francès –sempre jacobí– ni tan sols aplica la protecció atorgada per la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. Per tant, els règims d'oficialitat aconseguits, creiem que són molt lluny encara de garantir la plenitud de drets.

Ja hem dit que el català té una oficialitat condicional, i que, a més a més, se segueixen –punt següent– polítiques estatals clarament contràries a les llengües minoritàries. I des d'aquest punt de vista, aquí, a casa nostra, a l'Estat espanyol, en comptes d'avançar cap a un plantejament favorable –parlo en termes generals–, a nivell de l'Estat, el que s'ha intentat és aprofundir d'una manera sistemàtica en els aspectes més desiguals dels mateixos textos constitucionals.

Ho repeteixo, doncs: els governs dels estats centralistes no han mostrat, ni mostren, en general, una actitud gaire decidida. I pel que fa als governs autònoms, ja he dit abans i repeteixo ara que el seu interès per la llengua ha estat nul, petit, o fins i tot, en alguns casos, insuficient. Nosaltres ens referim aquí, en aquest document, al fet que a Catalunya encara hi hagi algunes mancances importants, una de les quals entenem que és la no-aplicació estricta de l'última Llei de normalització lingüística aprovada per aquest Parlament. I això fa que es conreï encara més aquesta inferioritat del català.

No hi ha dubte que també hi ha uns corrents contra la diversitat lingüística, que hi ha uns discursos públics d'ideologies que justifiquen la imposició de les llengües majoritàries o estatals, i que això, ja ho he dit i ho he repetit, s'ha produït especialment a França. I, d'això, –també podríem parlar..., ara en parlarem un moment, després– la manca d'oficialitat del català i el poc interès que fins fa poc han mostrat les administracions estatals que sigui inclòs el català entre les llengües pròpies de la Unió Europea en són una bona demostració.

Un tercer punt, que ja ho he dit abans, que em semblava molt important, que és l'habituació al canvi de llengua, que considerem que és una amenaça per a la supervivència. No hi ha dubte que hi ha una erosió del lloc del català en la nostra societat. Posats constantment en la necessitat de triar entre qualsevol de les dues llengües, molts catalanoparlants van fent habitual la dimissió lingüística, fins a concebre-la com l'únic comportament normal. I, per tant, aquesta, que és una decisió a més a més lliurement presa, condueix a un cercle viciós: com menys ús del català, menys utilitat sembla que tingui el català per part, per exemple, dels immigrants. Bé, tots vostès saben, suposo, que no fa gaire el Consell Comarcal del Priorat va ser requerit per part de persones immigrants que rebien lliçons de català que es convertissin, aquestes lliçons de català, en lliçons de castellà perquè els era més útil. Aquest, doncs, és un dels grans perills que correm a casa nostra.

Estem, doncs, ja ho he dit abans, davant d'una cruïlla decisiva, en un veritable canvi d'època, i a les portes, o ja dintre, d'un nou ordre internacional, també en termes lingüístics, i també això comporta uns riscos en contra de les llengües que, com la nostra, estan en una situació d'inferioritat.

Algunes de les enquestes que s'han fet últimament a l'àrea metropolitana de Barcelona..., els resultats moltes vegades són discrepants, però contenen alguns punts

que són esperançadors. Per exemple, hi ha un nombre de famílies, no majoritari, però sí important, que entre els avis i els pares s'ha parlat castellà, però que entre els pares i els fills es parla català. I això sí que és molt positiu, i pot ser vist en el futur d'una manera molt clara.

Però no hi ha dubte que no sabem encara com serà un nou ordre lingüístic internacional, però sí que podem intuir certes coses.

En primer lloc, no hi ha dubte que en el món hi haurà, i cada vegada més, una llengua hegemònica, que no cal dir que és l'anglès. És actualment la llengua de la comunicació internacional, tal com ho va ser en el seu dia el francès, i des de tots els punts de vista va agafant cada vegada una preponderància més gran. Això pot comportar, per tots els motius que hem explicat, i que estan més detallats en l'informe que els hem lliurat, un perill d'extinció per part de les llengües menors i de les més afeblides.

Però aquí és on voldria ressaltar un tros, que potser a la premsa no s'ha fet d'això prou ressò, que és el que he dit al començament. El document diu textualment: «Instal·lat en una societat desenvolupada del primer món i amb un volum de parlants mitjà, el català no hauria d'entrar en la categoria de llengües amenaçades per la mundialització, si no és que l'hi empenyen la malvolença dels uns o la dimissió dels altres.» Aquest punt del document, a mi em sembla absolutament crucial.

Ho repeteixo, i per acabar, i abans de passar a les conclusions: la mundialització, al nostre entendre, no hauria de provocar la desaparició de llengües, però la pot afavorir si els responsables polítics no hi reaccionen adequadament, i si aquesta llengua minoritària, en aquest cas el català, està mancada d'un suport institucional sòlid.

Acabo llegint, una mica per sobre, la proposta de recomanacions que formula l'Institut d'Estudis Catalans.

L'Institut d'Estudis Catalans reclama de totes les institucions públiques d'arreu del territori –i no ens referim només a Catalunya estricta, evidentment– que prenguin consciència de la gravetat dels desafiaments a què ens enfrontem a propòsit de la supervivència del català, que manifestin explícitament llur preocupació i que assumeixin el lideratge que els correspon a l'hora d'avançar en la recuperació i l'impuls de l'idioma, cadascuna en el seu camp d'actuació respectiu. Molt especialment, l'Institut insta els responsables polítics a prendre les mesures necessàries perquè es vegi plenament garantida la seguretat lingüística imprescindible per a la sostenibilitat de la comunitat lingüística.

En segon lloc, l'Institut recorda a les institucions de la societat civil el deure cívic que tenen de promoure l'ús de la llengua i la necessitat que aquest ús prengui un nou impuls.

En tercer lloc, l'Institut convida tota la ciutadania a prendre consciència de les dimensions del problema i de les seves arrels, a reforçar el consens social entorn de la necessitat d'impulsar l'autoestima i la consideració social, i a alertar sobre els perills que, ja ho he dit i ho he repetit, representa el canvi habitual de la llengua en què tots –no me n'excloc– moltes vegades caiem massa fàcilment.

Per altre cantó, l'Institut recalca la gran responsabilitat que tenen les nostres universitats en la defensa de l'ús del català. I no em refereixo solament a la utilització del català com a llengua vehicular, sinó també a la utilització del català com a llengua de publicació, de publicacions científiques.

Un altre aspecte, l'Institut vol recordar també als representants polítics l'obligació que tenen de projectar la nostra cultura i la nostra llengua arreu del món. Ja s'han fet algunes coses en aquest sentit, però no hi ha dubte que se n'haurien i se'n poden fer més.

L'Institut recorda igualment als nostres representants polítics que han d'exigir al Govern de l'Estat espanyol el compliment del mandat constitucional de protecció de totes les llengües del seu territori, tema que figura en la Constitució espanyola.

L'Institut també insta les autoritats polítiques que hi hagi els requisits legals que facin que tots els funcionaris, siguin de l'Administració que siguin, a casa nostra, tinguin el coneixement suficient de català per poder entendre les persones en el nostre idioma.

Tal com he dit abans, instem també els professionals a emprar el català. He parlat de la medicina, no cal dir de la jurisprudència; tant en un com en l'altre no hi ha dubte que la utilització del català és summament millorable, sobretot en el camp de la jurisprudència, però també en el de la medicina.

També demanem a totes les empreses del país que siguin ben responsables, ben coneixedores de la situació, i que, per tant, adoptin un capteniment favorable a l'ús parlat i escrit de la nostra llengua.

Seguidament cridem totes les institucions oficials dels estats en què el català és una de les llengües existents, sigui Espanya, sigui França, sigui Itàlia, que facilitin les condicions que menin a l'aparició d'una lleialtat lingüística que fins ara, especialment en determinats llocs, no s'ha demostrat de cap de les maneres.

L'Institut entén també que, malgrat que és imprescindible, com hem dit abans, una col·laboració estreta dels ciutadans dels territoris de llengua catalana i dels estats centrals de què depenen, l'existència normal del català no es pot basar només en el voluntarisme militant dels seus practicants, ni en el canvi ideologicopolític dels governs estatals; és convenient el compromís dels governs autònoms, que des d'aquest punt de vista, com vostès saben millor que jo, han mostrat un grau molt diferent, molt divers, d'interès pel que fa a la supervivència del català.

I finalment, l'Institut reclama a les administracions dels territoris de llengua catalana que reflecteixin en la legalitat llurs pròpies planificacions lingüístiques i, conseqüentment, que creïn les condicions que facin del tot necessari i imprescindible el coneixement i l'ús social de la llengua.

Si la presidenta m'ho permet, amb cinc minuts, parlaré del tercer tema que he dit que volia tocar.

El tercer tema és el de la polèmica que s'ha suscitat últimament, a molts nivells; un atac, en definitiva, a la unitat de la llengua: si el català i el valencià són la mateixa llengua.

Ho he dit moltes vegades, però m'és molt plaent de repetir-ho, en nom meu i de l'Institut, aquí, davant del Parlament de Catalunya. Aquesta discussió sobre la diversitat entre el català i el valencià és, en tot cas, una discussió política; no és una discussió científica, ni és una discussió jurídica, perquè des d'aquests dos punts de vista la cosa no té el més petit dubte.

Per què? Bé, per començar, des del punt de vista científic, la romanística de tot el món estudia el català com una llengua global, que inclou totes les seves variants dialectals i no dialectals. No es parla igual a Barcelona que a València, tampoc es parla igual –i perdonin una anècdota personal– a Barcelona que a Reus. Jo sóc de Reus i vaig venir a viure a Barcelona quan tenia dotze anys. I a Reus, en aquella època, i encara, segurament, ara, tenim un accent més semblant al de Castelló que no pas al de Barcelona. Jo utilitzava uns modismes..., jo, per exemple, deia «ferrada» en lloc de «galleda» i deia «xiquet» en lloc de «noi», i això em costava bromes per part dels meus companys d'estudi, que eren vailets com jo i que no entenien com jo parlava d'aquella manera tan estranya.

Les varietats lingüístiques, per tant, existeixen a tot arreu i no han de ser mai un problema. Però és més, el diccionari de la Real Academia Española, en parlar del «valenciano», diu: «Variedad del catalán que se usa en gran parte del antiguo reino de Valencia y se siente allí comunmente como lengua propia.» I malgrat que això ha estat sol·licitat per part d'algú, fer un canvi en aquesta definició, la Real Academia Española, amb molt bon criteri, evidentment, s'hi ha negat.

I pel que fa al nostre diccionari, el *Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans*, quan parla de «valencià», diu: «Al País Valencià, llengua catalana.» No crec, doncs, que hi hagi d'haver cap mena de dubte des del punt de vista científic sobre la unitat de la llengua. Que hi ha varietats? És evident, però en el fons són la mateixa llengua.

I des del punt de vista jurídic, moltes vegades es treu l'argument que l'Estatut de València parla del «valencià». És evident. Ningú pot discutir que l'Estatut de València parli del «valencià».

Però resulta que la Universitat de València, concretament la Universitat de València, en els seus estatuts, en parlar de la llengua d'utilització dintre la Universitat, parla de «català» i no pas de «valencià».

El Govern valencià va presentar un recurs sobre aquest ús, al seu entendre mal utilitzat, de la paraula «català». Això va tenir una llarga tramitació i va acabar, finalment, al Tribunal Constitucional, que en una sentència del 21 d'abril de l'any 1997 el Tribunal Constitucional arriba a la conclusió que els termes «català» i «valencià» són homòlegs, i que, per tant, es pot utilitzar qualsevol dels dos allà on sigui. O sigui, això fa caure per la seva pròpia base tot aquest argument jurídic, suposadament jurídic, en el sentit que l'Estatut de València parla de «valencià» i no de «català».

A part d'això, a mi m'és molt grat d'explicar també, molt breument, que l'Institut té una gran col·laboració amb totes les terres de parla catalana, i que tenim un nombre molt significatiu de numeraris –un parell de la Catalunya Nord, una dotzena de les Illes i quinze o vint del País Valencià– que contribueixen a les nostres tasques d'una manera regular i molt positiva.

I des d'aquest punt de vista, també els voldria significar que, deu fer cosa de quinze dies, jo mateix vaig ser a Alacant, a la Universitat d'Alacant, i allà vam signar un conveni, els rectors de les tres universitats valencianes que tenen departament de filologia, o sigui, València, Jaume I, de Castelló i Alacant per un cantó, i que formen elles el que en diuen l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, i nosaltres, jo en nom de l'Institut, per establir uns lligams de col·laboració. Em sembla, doncs, que queda prou absolutament demostrat que el tema és exactament el mateix.

Quant a la denominació, evidentment, per tot el que he dit, és evident que s'admet que hi pot haver dues denominacions de la mateixa llengua. I si ens n'anem fora d'aquí, també ho veurem. Vostès saben que a Bèlgica hi ha una població que parla francès i una altra població que parla el que ells en diuen moltes vegades «flamenc», però que és idèntic al neerlandès, que és l'idioma d'Holanda. I ningú ha discutit mai que entre el neerlandès i el flamenc, malgrat denominar-se moltes vegades de manera diferent, hi hagi la més mínima diferència.

Perdó, perquè m'he estès massa potser, senyora presidenta, però estem a la seva disposició per aclarir els conceptes.

La presidenta

Moltes gràcies, honorable president. S'ha estès una mica més, però li ho permetem, de tot cor, perquè vostè ha posat en aquesta Comissió uns temes que estan totalment a l'actualitat, i, per tant, ens sembla molt bé que la Comissió de Cultura hi pugui reflexionar.

Ara, donarem la paraula als grups parlamentaris. I, en primer lloc, pel Grup Parlamentari de Convergència i Unió, té la paraula l'honorable diputada senyora Carme-Laura Gil.

La Sra. Gil i Miró

Gràcies, presidenta. Jo crec que puc recollir el sentiment de tota aquesta Comissió, de donar-los, no només la benvinguda, als representants i al president de l'Institut d'Estudis Catalans, sinó també d'agrair-li enormement l'exposició que ens ha fet de primera mà sobre un document que s'ha vist a tots els mitjans de comunicació, però que ha estat mol interessant escoltar-lo, com sempre ho és.

Ha tractat de dos temes, que són: primer, ha exposat aquest informe resum sobre el coneixement de la llengua, i després, l'apreciació de l'Institut d'Estudis Catalans sobre l'ús social de la llengua. Malauradament, el coneixement de la llengua no implica l'ús de la llengua. I llavors, doncs, les dades que es donen sobre coneixement, malgrat que també són molt disperses, perquè a la Franja són d'un any, als altres són de l'any 96, que són llunyans..., perquè, per exemple, les edats ja corresponen de manera diferent, perquè a Catalunya l'any 96

ja estava a l'escola el català, però ara ja són més generacions que tenen aquest coneixement..., però no el seu ús, com sabem perfectament anant pel carrer, agafant els transports, la xarxa de transports, o inclusivament trobant-nos als passadissos o als patis de les nostres escoles des que els nens són petits.

Jo crec, com vostès..., vaja, crec que el que vostè, president, ha exposat, el que l'Institut d'Estudis Catalans..., hi coincideixo absolutament. No sé si perquè no sóc ja..., suposo que el jovent pensa..., el jovent d'aquí, vull dir, diputats i diputades que es troben aquí, pensen potser també com jo, però jo, potser perquè..., una dona del 35, la llengua única..., o la pàtria única que tenia, que estava la llengua..., era la que es parlava a casa i que no es podia parlar al carrer, doncs, per nosaltres, la llengua té un valor que potser per a altres generacions no pot tenir.

Una llengua, realment..., jo crec que la llengua catalana està en risc –està en risc–, no en risc proper, però probablement està en risc. Si els atles lingüístics, si els grans sociolingüistes del món parlen que l'alemany en aquests cent anys pot ser una llengua en risc, com no ho pot ser la nostra que no té un estat darrere i que no té tampoc la consideració real de llengua oficial, aquí, al nostre país? Es diu que una llengua està enormement en risc i que es pot perdre quan no es parlada pels nens; com a mínim es necessita un 30 per cent de la població dels infants que parlin en català, en el nostre cas seria, perquè no puguem dir que ja està en risc imminent. Però és ben segur que cada setmana o cada quinze dies –aquí hi ha il·lustres sociolingüistes que ho saben– mor una llengua..., i d'alguna manera mor..., i amb ella mor una part de la història de la humanitat, com tots sabem.

Fins ara, les desaparicions de les llengües eren fets naturals: una guerra, un gran desastre... Però era com un fet natural, com quan s'incendia un bosc i després el bosc es regenera. Però, en canvi, ara, com ha dit molt bé el president de l'Institut d'Estudis Catalans, la mundialització, per exemple, és un perill, no un perill, és un *input* que segurament pot influir enormement en la pervivència rica, viva, de la nostra llengua, no la pervivència d'una llengua testimonial i residual com podria ser.

A més, és de risc, com vostès diuen, i és cert, estar en contacte directe amb una llengua potent i amb una cultura potent, que és la castellana, o coneguda com «espanyola». Clar, ho és, primer, perquè té més de 400 milions de parlants al món, perquè és llengua oficial de molts països del món. I nosaltres, entre no tenir estat i no tenir oficialitat real, doncs, ens trobem com a llengua absolutament minoritària al món, malgrat que tingui un «reflectiment» universal.

També som vulnerables, doncs, pel nombre de parlants. I som vulnerables per les noves tecnologies, per la gran pantalla, per la gran xarxa, per internet, perquè és l'anglès la seva llengua, i en tot cas també ho és el castellà, i en molt poca mesura ho és la llengua catalana. Malgrat que a Catalunya hi hagi internet en llengua catalana, al món pot arribar molt poc d'aquest «reflectiment» del que és la llengua catalana dins de les noves tecnologies. I aquest, realment, també és un risc molt, molt important. Perquè la globalització és el gran mercat, i al gran mercat, les grans potències d'un gran mercat trien aquells productes que poden ser venuts en un gran mercat. La llengua catalana només es pot vendre a Catalunya i des de Catalunya, no més enllà. Per tant, aquest és el gran risc: el del gran mercat.

I com que per nosaltres i com crec que per tot el Parlament identitat i llengua són el cor de la nostra societat, quan vostè, president, ha dit que el jovent mostra indiferència respecte a la llengua..., és ben segur que el jovent, que és el que també està més influït per les noves tecnologies, per aquesta gran indústria de la informació, i del mercat, i de la música, i d'un tipus de valors i cultures, que també en el nostre Estat hi ha qui defensa aquesta mena de cosmopolitisme que ridiculitza a vegades com a provincià el que és propi de la nostra llengua i del nostre país..., i són cosmopolites, perquè no són deutors de la història, ni de la memòria històrica, ni de les arrels, sinó que sembla que res local pugui arribar a ser universal.

Per tant, jo crec que..., no sé si els sociolingüistes ho deuen estar estudiant, jo..., m'agradaria molt que l'Institut ho estudiés, perquè, per nosaltres, l'Institut és la nostra gran institució, i la seva experiència, i després la seva honestedat i la seva sapiència, per a nosaltres és una guia.

Jo em pregunto molt sovint si els nostres joves, que estan alienats pel gran mercat, que estan alienats per la gran xarxa..., una gran xarxa que, malgrat que és molt important, per nosaltres és perillosíssima, perquè malgrat que es digui que és una xarxa, internet, i que en una xarxa no hi ha cap nus central ni més important que els altres, no és real. Catalunya i el català formen part d'aquesta xarxa, és un nus, però és un nus d'un color grisós, que no es veu; és un nus petit, que si desaparegués, la xarxa no es trencaria.

Per tant, jo crec que s'ha d'estudiar molt també aquests efectes sociolingüístics, i saber com es podrà mantenir la cohesió social del nostre país si els joves no poden identificar-se amb la llengua, que és el gran element d'integració i de cohesió d'un país.

En tot cas, vostès són qui saben; nosaltres posem també en vostès, en la seva experiència..., l'esperança que treballarem tots junts, que estic segura que el Parlament també ho treballarà, i que també sabrem, doncs, defensar la nostra unitat de la llengua. I com vostè ha dit, no pot ser que una denominació o dues denominacions es puguin arribar mai a considerar a Europa dues llengües diferents.

Moltes gràcies, presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora diputada. Té la paraula ara, pel Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, l'il·lustre diputat senyor Francesc Xavier Boya i Alós.

El Sr. Boya i Alós

Gràcies, senyora presidenta. Com no podia ser d'una altra manera, agrair també la presencia avui, aquí, de

l'Institut d'Estudis Catalans, del seu president i de les personalitats que l'acompanyen. Vull fer menció, com tampoc podria ser d'una altra manera, del nostre reconeixement a la trajectòria històrica d'aquest Institut, i, com no, al treball que avui ens presenten aquí, que és un document per a la reflexió de tots plegats, i crec que és molt adient que en aquesta Comissió, avui es produeixi aquest debat, atès que això mostra també la sintonia d'aquest Parlament i d'aquesta Comissió, amb un debat ben real i ben viu que s'està produint avui entre la nostra ciutadania.

Per tant, jo, per economia de temps, perquè sé que vostè ens ha demanat brevetat, em cenyiré a aquelles qüestions que penso que hi ha..., en fi, crec, en una bona part del que s'ha dit, un consens, jo crec, per part de la majoria dels grups d'aquest Parlament. I, per tant, a aquests aspectes, no m'hi referiré. Però sí que voldria fer menció a algunes qüestions que crec que han de ser objecte de reflexió, perquè penso que en aquest moment tenir debats que d'alguna manera siguin autocomplaents tampoc ens portarà enlloc. És a dir, parlar des de posicions absolutament acrítiques..., doncs, nosaltres considerem que això no ens permetrà avançar en aquesta qüestió que, hi insisteixo, tots considerem tan important.

Per tant, des de la nostra posició, entenem que hi ha un aspecte, i sobretot també en la intervenció i en el que diu el document, en què ens agradaria centrar la nostra intervenció, i és quan el president s'ha referit a aquesta qüestió del sentiment identitari del nacionalisme i de la llengua, no? Perquè és veritat que en tots aquests anys Catalunya ha avançat notablement en el que és el coneixement i la utilització de la llengua. És veritat que no hem superat, diguem-ne, aquesta assignatura pendent de l'ús social. Però també és veritat que hem tingut governs nacionalistes..., crec que aquest país s'ha manifestat clarament per tenir aquest to i aquest accent nacionalista al voltant de les seves polítiques. Ara, la qüestió és saber si el fet d'etiquetar determinades actituds davant de la llengua estrictament amb una referència a una determinada opció o actitud política és una qüestió que ens ajuda o, ans al contrari, el que fa és desmobilitzar tota una part important de la població que, evidentment, pot no coincidir amb aquesta sensibilitat política. I crec que obviar que avui aquesta és una societat diversa, és una societat plural i és una societat plena de matisos, tancar els ulls davant d'això, tampoc ens ajudarà a avançar en aquest debat.

Per tant, jo crec que la qüestió i el debat, en el fons, estan en quin és realment l'estatus que ha de tenir la nostra llengua en aquesta qüestió de l'ús social, quins són els límits en els quals podem d'alguna manera acotar el que és una llibertat individual de les persones a utilitzar una determinada llengua, una voluntat manifesta majoritària d'aquest país en la conservació i preservació de la seva llengua, i, per tant, quins són els instruments que realment poden ser útils per obtenir aquests objectius, i sobretot, al nostre entendre, i com crec que en bona mesura s'ha fet al llarg d'aquests anys, en el que han sigut els conseqüents textos legislatius d'un consens polític al voltant de totes aquelles qüestions que feien referència a les polítiques lingüístiques.

Perquè això és absolutament indispensable per llançar un missatge inequívoc a la societat d'aquest país, i dir: «Escoltin, la llengua, per sobre de les discrepàncies.» La utilització de la llengua, la defensa d'un patrimoni comú, que els que són d'aquí, que poden tenir un sentiment identitari podríem dir més marcat, o no, tampoc és una qüestió *sine qua non*..., però en tot cas, que aquests que vénen de fora puguin també incorporar-se a un projecte que tingui la llengua com un dels valors, en el qual –i en aquest moment, això és un fet– saber català és un requeriment, jo diria, gairebé indispensable per poder tenir un progrés social i professional en aquest país. I aquest és un valor que avui jo crec que s'ha aconseguit en favor de la llengua, i, per tant, doncs, un valor a reconèixer i a remarcar.

Per tant, nosaltres voldríem també sortir una mica d'una actitud que contínuament fa referència a un discurs diguem-ne victimista, i que sempre ens situa al voltant d'un forat negre que està a punt d'engolir-nos i de fer-nos desaparèixer. Per tant, nosaltres..., en fi, no és que estiguem en aquest moment, en absolut, minimitzant els riscos, que hi són, i molts, al voltant de la nostra supervivència lingüística, però entenem que aquest és un debat que potser hauríem d'afrontar també amb un cert optimisme, perquè d'alguna manera les conquestes, els mèrits en la recuperació de la llengua en aquest país, hi són, i tampoc els hem d'obviar.

Per tant, molts o diversos partits, però el nostre també, i, per tant, una part molt important d'aquesta societat, i vostès en són una mostra, s'han implicat en el treball de la recuperació de la llengua, i ho han fet partint bàsicament del voluntarisme i del militantisme en favor de la llengua. I, per tant, en aquest sentit nosaltres creiem que hi ha raons, diguem-ne, no per a un optimisme ingenu, però sí per a una actitud que llanci un missatge clar a la nostra població, i és que si hi ha una consciència clara i forta de la nostra societat per mantenir i preservar aquest patrimoni de la humanitat que és el català, nosaltres ens en podem sortir.

Jo els ho dic com a occitanoparlant, com una persona que ve i viu en una comunitat amb una llengua que la parlen 3.500 persones, que s'ha pres modestament la paciència de fer alguns textos en occità perquè siguin llegits, segurament, per uns centenars de persones, i, per tant, perquè crec en allò que s'ha dit –ho ha dit la senyora Carme-Laura Gil–, que realment les llengües són un autèntic patrimoni de la humanitat, i que una llengua ens serveix per explicar el món d'una forma que no es pot explicar en una altra, i que, per tant, jo crec que per aquí, en aquest missatge positiu, és on hem de fer entendre a aquesta societat diversa que és la nostra que en el respecte també dels drets individuals hi ha un patrimoni col·lectiu que ens projecta a l'universal, i que, per tant, d'alguna manera, nosaltres, com a polítics i com a institucions, estem a favor de treballar en el convenciment que les institucions facin tot el que sigui necessari per a aquesta preservació, des del respecte mutu.

I crec que aquí –i per acabar– faria un esment del que són els problemes entre el català i el valencià. Vostè ho ha explicat perfectament, és a dir, no existeixen en

aquest moment problemes de tipus lingüístic ni de tipus jurídic, existeix un problema de caire polític, de sensibilitats, bàsicament, respecte al fet que entenem avui..., la forma en què entenem, des de les diferents sensibilitats polítiques, i diria fins i tot geogràfiques, com ha de ser aquest Estat: si ha de ser plurinacional o ha de ser estrictament uninacional. I, per tant, hi ha actituds polítiques que tenen la voluntat de posar pals a les rodes, amb tot el respecte, a avançar en una posició comuna de defensa d'aquest patrimoni comú que és la llengua.

I, per tant, jo crec que hi ha d'haver una manifesta voluntat d'arribar a acords, d'arribar a pactes i, per tant, a postures que, lògicament, respectant els territoris i els posicionaments polítics, ens facin sobretot, a tots plegats, ser coherents, perquè els reptes que tenim de cara a aquelles altres reivindicacions, que no n'hem parlat i jo ara no m'hi estendré, respecte a la presència de la llengua en àmbits, podríem dir, sigui de l'Estat espanyol o d'Europa, recomanen aquesta coherència política i, per tant, fer tots aquells esforços que siguin necessaris per tal de poder aconseguir un consens raonable i una posició comuna que sigui entesa pels ciutadans i que ens permeti una posició de força davant d'aquestes institucions, en les quals en aquests moments fem reivindicacions absolutament justes en favor de la nostra llengua.

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. Té la paraula ara, pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, la il·lustre diputada senyora Maria Mercè Roca.

La Sra. Roca i Perich

Moltes gràcies. Bé, en nom del meu Grup, també us vull agrair la compareixença, tot i que sabíem ja d'entrada que seria una compareixença que no ens alegraria gaire el dia, però..., en fi, les coses són així. És una compareixença que s'emmarca en una situació de la llengua catalana difícil; surten cada dia als mitjans de comunicació notícies sobre el català, i no pas gaire positives, i que té també..., per mi, és una mica el resultat..., o ve després de la denúncia que la vostra institució va fer referida a la inferioritat del català en el seu territori ara fa poc més d'un mes. Jo vaig agrair molt el vostre posicionament, penso que la vostra institució té tot el dret i a més a més té l'obligació d'obrir-se a la societat i de dir el que en pensa, de la cosa que us ocupa, que és la llengua catalana.

Ens agradaria molt discrepar de totes les coses que vostè ha dit, però evidentment no podem. Compartim la vostra anàlisi, i, per tant, jo el que faré simplement és fer-li tres preguntes o posar-li tres qüestions.

La primera. Ens agradaria molt saber què pensa del Pla d'acció 2004-2005 de Política Lingüística, que va presentar, ara fa uns quants mesos, la Secretaria General de Política Lingüística, i de les seves mesures. Per nosaltres, són unes mesures esperançadores, perquè són concretes i tenen la finalitat, creiem, de modernitzar la llengua i de fer-la arribar a uns sectors, a unes empreses, a uns productes que fins ara, doncs, no hi arribava. I si a vostès els consta que aquestes mesures podrien fer girar aquest rumb erràtic que vostès presagien al català.

També ens agradaria que, si fos possible, prioritzéssiu una miqueta les vostres propostes, que són molt interessants, però que són ingents, i quan les veus totes juntes, et ve una mica com una mena de desànim, perquè evidentment no es pot fer tot. Si vostè ens podria dir quines són les dues o les tres propostes per les quals caldria començar per fer això que fa tants anys que en diem que és «salvar la llengua».

I després també ens agradaria..., estem una mica sorpresos, perquè les vostres dades de l'ús del català no s'adiuen del tot amb les dades que varen sortir de l'Estadística d'usos lingüístics a Catalunya de l'any 2003. Aquesta Estadística, que era feta per la Generalitat, donava uns usos molt més positius pel que fa a la creixença de l'ús del català.

I res més.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora diputada. Pel Grup Parlamentari Popular de Catalunya, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Rafael López i Rueda.

El Sr. López i Rueda

Moltes gràcies, senyora presidenta. Primer de tot, com és de justícia, agrair a l'Institut que vingui a explicar-nos l'informe que va sortir als mitjans de comunicació, i, com el senyor Laporte, doncs, ha dit molt bé, aquests informes no es poden llegir per la premsa, sinó que el que s'ha de fer és llegir-los de forma íntegra, perquè és només en aquest sentit quan podrem debatre i poder debatre ara alguns aspectes continguts en l'informe. Jo, la veritat, que m'he llegit amb molt d'interès l'informe, i he de dir que en alguns aspectes estarem d'acord, i en altres no, en altres hi discreparem.

I sobretot jo crec que quan parlem de quin és l'estat de qualsevol llengua, ja no parlem de la llengua catalana, ho hem de fer des d'un punt de vista teòric, allò de «que según el cristal con que se mire».

Jo sempre he dit que jo no he cregut mai, el meu Partit no ha cregut mai, en les teories anomenades «ecològiques» de la llengua. Jo crec que el bilingüisme no és cap pas entre dos monolingüismes, si hi ha una institució forta que recolza una llengua, com és el cas del català.

Tampoc crec que hàgim de fer anàlisis d'intencions latents, més enllà de les intencions manifestes, de les persones que parlen unes llengües, no? Per això, una mica, parlar de «malvolença» o «dimissió»..., jo crec que aquests qualificatius no són realment el que de forma natural la població de Catalunya utilitza en les seves relacions naturals, i una de les relacions bàsiques –no hem de descobrir res de nou– és la comunicació, i, per tant, la llengua que empra en la comunicació, i més, perquè jo sempre he cregut, dintre l'àmbit de la sociologia, que les teories ecològiques són teories de tot just

començar el segle XX, que a partir dels anys trenta es van deixar, i que sí que és cert que a la sociologia urbanística es van utilitzar als anys seixanta, però també a partir dels anys setanta van ser reemplaçades per altres teories.

Jo sóc més proper –i faig aquesta introducció perquè crec que també des d'un punt de vista teòric és important– a les teories econòmiques de la llengua –«teories econòmiques» en el sentit de Bourdieu, no «teories econòmiques» en el sentit economicista–, on el bilingüisme és un mar de llibertat on els agents escullen la llengua segons uns interessos concrets. I el que hem de fer..., i jo crec que el que hem de fer no és fer una valoració de la utilització de la llengua en cada cas concret, sinó que hem de fer una anàlisi científica de per què s'utilitza la llengua en cada àmbit concret, no?

I per això... –abans la diputada d'Esquerra Republicana ha fet esment d'una enquesta que havia publicat la Generalitat de Catalunya...–, a mi m'agradaria una mica valorar aquesta enquesta sobre la situació de la llengua, no?

Per exemple, diu que a les relacions personals a la llar hi ha un 44,3 per cent de la població que utilitza de forma predominant el català i un 44,3, també, que utilitza el castellà. Amb els veïns, això s'inverteix una mica: hi ha un 40,1 per cent que utilitza el català i un 41,1 per cent que utilitza el castellà; és a dir, baixa en la utilització predominant i puja el que és la utilització bilingüe de les dues llengües. Amb les amistats, canvia radicalment la situació: un 42,2 per cent utilitza predominantment el català i un 37,5 per cent utilitza el castellà. Jo no crec que hi hagi malvolença ni dimissió lingüística, simplement és una utilització que hi ha.

Però ara parlem de la utilització personal. Amb els desconeguts, que és un tema que vostè abans comentava, el 48,5 per cent utilitza el català i el 41,7 per cent utilitza el castellà. I en les relacions de servei, en el petit comerç, un 50,8, català; un 33,4, castellà –hi ha una disminució significativa. Amb les entitats financeres, un 57,8, català, i un 31,7 per cent, castellà. I en les relacions amb els metges, un 50,7, català, i un 36,9 per cent, castellà. Jo crec que això ens enquadra i ens emmarca, sobre la situació real, què empren en les seves estratègies comunicatives els ciutadans i ciutadanes del nostre país.

Però sí que hi han dos elements que jo considero molt preocupants. Un primer element, quina és la llengua a l'hora de prendre les notes: un 35,3 per cent només en català i un 55,7 per cent, en castellà. Aquí ja ens podem començar a preocupar, perquè no és en la comunicació del dia a dia, sinó en la utilització del català, per dir-ho d'alguna forma, no tan estàndard, sinó més a l'hora de conèixer profundament la llengua.

I després, la immigració. Hem reduït, del 96, el 73,95 per cent que emprava, que sabia, que coneixia el català, a un 60,94 per cent que utilitza el català actualment. Això és clar que pot tenir una explicació, que és que el 96 els immigrants no eren de primera generació, sinó que hi havia més proporció d'immigrants de segona i tercera generació, en canvi ara, amb l'allau d'immigració, doncs, s'ha reduït el nivell de coneixement del català.

Però jo crec que també tenim una dada positiva, i és que, segons les darreres dades, a l'hora de fer els cursos de normalització lingüística, s'ha pujat molt, fins i tot en algunes poblacions s'han quedat curts a l'hora de donar cursos de català, perquè la demanda superava molt l'oferta que hi havia.

Per tant, jo crec que a partir d'aquí hauríem de començar a parlar de quina és la situació del català. I jo crec que sí que la situació del català és una situació que, malgrat que ha millorat molt, també hem de dir que té símptomes de preocupació.

Jo parlaria d'uns aspectes de preocupació que jo crec que sí que s'hi ha d'aprofundir molt. Primer, la indústria cultural. Jo crec que al nostre país la cultura en català encara és una cultura que sí que és minoritzada. Per exemple, les traduccions de llibres. El que no pot ser és que haguem d'esperar, per exemple..., en editorials catalanes, haguem d'esperar molt més temps a l'hora de comprar un llibre en català. I no només això, sinó que quan l'has de comprar en català el de castellà ja està en oferta, perquè com que ja fa temps que s'ha venut, doncs, és molt més barat comprar en castellà quan ja ha sortit la versió catalana.

Després també, una preocupació és la qualitat del català, no només la qualitat dels mitjans de comunicació. I jo, que sóc un fan absolut d'en Foix, que el tinc a la capçalera del meu llit, doncs, descobreixo el vocabulari tan ric del català que desconeixem, i no només la «gent de poble», entre cometes, sinó la joventut. I jo crec que això sí que és una preocupació, perquè desconeixem absolutament el nostre idioma i sempre utilitzem la versió molt més estàndard, no?

I això també em lliga amb un altre punt, que s'ha comentat a vegades en aquesta Comissió, doncs, el desconeixement absolut del català tradicional, les dites –que ja en vam parlar en altres comissions–, o, per exemple, la pèrdua –la pèrdua– d'algunes variants catalanes de l'interior, sobretot de Lleida, el xipella..., bé, i altres variants catalanes, doncs, que s'estan perdent, perquè encara tenen aquesta concepció que són de pagès, no?, i que moltes vegades hi tenim un retrocés important.

I després, absolutament d'acord que el repte de la immigració és un dels altres reptes importants. Jo crec que la Generalitat de Catalunya està fent una bona tasca en aquest sentit a l'hora d'integrar mitjançant la llengua; és el que hem de fer perquè la llengua és un mitjà absolut d'integració social.

I un quart aspecte..., un cinquè aspecte que ha sortit: la relació amb el valencià. Tots estem d'acord que la unitat de la llengua és. Des d'un punt de vista lingüístic, a això, crec que no s'hi oposa ningú. I em sembla recordar que fins i tot en la traducció en valencià de la Constitució europea, potser estic malfixat, però em sembla que es va demanar el parer de l'Institut d'Estudis Catalans, si estava d'acord amb la normativa. *(Veus de fons.)* No? Bé, potser estic malfixat... Però s'havia demanat que estigués d'acord amb les normes estàndards que s'utilitzen en tot l'àmbit de català.

Però jo crec –abans ho ha dit el diputat del Partit dels Socialistes– que és un problema polític. Però el proble-

ma polític s'ha d'abordar, perquè, si no, sempre estarem amb la mateixa... I s'ha d'abordar amb un diàleg de tu a tu amb València. El que no pot ser és que sigui Madrid per on passin totes les nostres discrepàncies, el que no pot ser és que sigui sempre l'Estat per on passin totes les discrepàncies. Per tant, jo crec que ha de ser una prioritat que el Govern de la Generalitat catalana i el Govern de la Generalitat Valenciana s'asseguin i d'igual a igual comencin a parlar sobre un problema que és polític i que no és lingüístic, no?

Per tant, aquesta reflexió sobre quina és la situació actual. I ja li dic que, com a sociòleg, doncs, les dades sempre m'han importat molt a l'hora de fer una anàlisi de la situació de la llengua. I després, les cinc preocupacions que li he fet notar.

Donar-li les gràcies un altre cop per la seva intervenció, i espero, després, en el debat, doncs, poder tenir un intercanvi de parers.

Gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. Per últim, pel Grup Parlamentari d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Alternativa, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Jordi Miralles i Conte.

El Sr. Miralles i Conte

Bé. Moltes gràcies, presidenta. Agrair..., sumar-me als agraïments per la seva compareixença, i la de les persones que l'acompanyen, i per les tasques de la institució que representen.

Per mi és una oportunitat avui poder participar en aquesta Comissió de Política Cultural. No és habitual. Aquí hi ha una companya que és, del nostre Grup, titular, que és la Dolors Camats, i per raons d'explicació dels pressupostos, doncs, els grups parlamentaris estem fent feina territorial en aquest moment..., i jo l'estic substituint. Habitualment les meves tasques al Parlament són de política social, el món del treball i els temes d'indústria, i, per tant, és molt d'interès poder escoltar, doncs, allò que ens planteja i després poder aprofundir en els textos que se'ns ha donat.

I crec que aquestes reflexions, els suggeriments que vostè planteja, a mi m'han despertat sobretot centrarme en tres mots, i em centraré en l'últim, que crec que és el més important. Vostè ha dit, entre altres coses, situació complexa, situació d'incertesa, hi han desafiaments. I em dedicaré a opinar bàsicament en alguna qüestió dels desafiaments, perquè segurament la complexitat i la incertesa ens porten a un diagnòstic en què tots els grups parlamentaris podem coincidir.

Si entréssim en per què hem arribat a aquesta situació complexa i hem arribat a aquesta incertesa, segurament no ens posaríem d'acord, perquè es pot defensar molt la possibilitat de com alguns joves es troben alienats o no, es pot plantejar quines coses s'han desenvolupat i quines coses són tret del país o no, però segurament també hi deuen haver influït aquelles persones que pactaven, des del punt de vista de la política, amb aquells que parlaven català en la intimitat, perquè tingui repercussions també en el país.

És a dir, si entréssim en aquesta realitat de la complexitat i de la situació present de la incertesa, doncs, faríem un debat polític que segurament no donaria allò que té més significació des del meu punt de vista, que és, davant de la realitat i un diagnòstic que compartim, quins són els desafiaments de futur.

I en aquest sentit, per nosaltres, passarien bàsicament per tres aspectes: un el científic, un altre el de la política i un altre el de l'economia.

Des del punt de vista científic, doncs, el que vostès estan fent no només és rellevant, sinó que –com tots hem valorat– és una peça imprescindible per poder, doncs, contribuir als avenços i a situar part dels debats. I sens dubte el treball que han fet i que estan desenvolupant, doncs, ens acompanya globalment al que pretenem, que és aquesta voluntat de promocionar i de garantir la unitat de la nostra llengua. En aquest sentit la tasca és seva i d'aquelles persones i aquelles entitats que fan aquest tipus de treball.

Des del punt de vista polític, crec que pertoca que algunes coses que s'han aprovat en aquesta cambra, com la darrera Llei del català, doncs, s'apliqui des de la normalitat. Perquè és ben curiós que en altres realitats que hi ha, polítiques, en aquest país, quan s'aplica una part de la Llei, doncs, la gent aplaudeix; quan s'aplica una altra part de la Llei, la gent no aplaudeix o simplement ho critica. I, per tant, les lleis estan per aplicar-se, també en el tema del català. Crec que és interessant veure com el Pla que s'ha presentat –abans ho deia la diputada Maria Mercè Roca– del 2004-2005 es pot permetre, també des del punt de vista polític, donar major amplitud a aquests desafiaments que vostè sintèticament apuntava.

La tercera qüestió és el pacte –el pacte. És a dir, als governs, a les forces polítiques, una de les coses que ens toca practicar és el pacte. I habitualment els pactes s'han de fer des de la discreció, i, si pot ser, explicar-ho quan hi ha acord. I en aquest sentit, crec, i al final m'hi referiré, en el tema de la Constitució europea, el que estem fent des de les forces polítiques, unes més que altres i uns governs més que altres, és un espectacle. I els espectacles són negatius en aquest sentit per a moltes coses i bàsicament per a la llengua, perquè ens torna a situacions enrere; situacions enrere en les quals torna a plantejar-se la necessitat de recuperar la lògica del científic, del jurídic. Ja hi estem d'acord; això, fa anys que es va dient. I des del punt de vista polític, estem emplaçant-nos a buscar noves dinàmiques en noves situacions que vivim respecte a si volem que aquesta part del diagnòstic que vostès deien, i compartim, doncs, doni contingut als desafiaments de futur per a la Catalunya realment existent del segle XXI, no dels anys trenta, no dels anys seixanta, no dels anys vuitanta: la Catalunya realment existent del segle XXI. I això ens toca a les forces polítiques; ens toca a les forces polítiques pactar, i els toca, als governs, també pactar.

I en aquest sentit crec que hi ha un altre aspecte que habitualment queda fora dels papers i que té molt a

veure amb la part de l'ús social de la llengua, i és que a vegades sembla que la llengua no tingui a veure amb els interessos econòmics, i moltes vegades es parla en una llengua i els interessos econòmics van per una altra banda, perquè no dóna una rendibilitat econòmica.

I en aquest sentit crec que tenim tres grans reptes: un que és el món de la comunicació i la societat de la informació; un altre que és el món editorial –algun altre diputat també ho plantejava–, i l'altre és poder veure algunes estadístiques, que poques vegades apareixen, i és quantes empreses més cada any, doncs, etiqueten i faciliten els seus prospectes de promoció dels seus productes en català?

I en això, doncs, lamentablement, a vegades, es queda el tema de l'ús social del català en les responsabilitats individuals, que ho compartim, jo ho comparteixo, però també hi han altres responsabilitats que marquen molt dinàmiques d'amplis sectors de la societat i bàsicament de la gent jove. I en aquest cas, el tema del món de la comunicació i de la societat de la informació –i el tema del món editorial– és molt important –és molt important.

Per tant, creiem, des d'Iniciativa i Esquerra Unida i Alternativa, que el fet de la feina política a desenvolupar i la importància dels avenços en el tema d'aquests sectors amplis de l'economia s'hauria també de tirar endavant per cobrir aquest diagnòstic i tirar endavant aquests desafiaments.

I acabo amb el tema de la Constitució europea. Deia abans que crec que és un cert espectacle a què tothom ha anat contribuint, perquè ens hem oblidat d'una cosa, i és que hem presentat o s'han presentat uns textos en què són tan importants les formes com els continguts. I lamentablement estem parlant del tema de la unitat de la llengua en una cosa tan important com la que es consultarà a la ciutadania el dia 20 de febrer amb un referèndum. I a vegades ens oblidem, o s'han oblidat, que a Catalunya, doncs, a les últimes eleccions europees va votar el 41 per cent de la gent; ho veien com una cosa llunyana. I ara tot ciutadà sap si hi ha hagut quatre textos i tres llengües, però molt pocs ciutadans saben què hi ha en aquests continguts. I això és el que ens hauria de portar, no la part científica, sinó la política, a explicar als ciutadans com els afecta, i no fer espectacle d'això, perquè, si no, el dia 20 de febrer la gent de Catalunya dirà que això no va amb nosaltres.

Moltes gràcies.

La presidenta

Gràcies, senyor diputat. Ara té la paraula l'honorable senyor Josep Laporte i Salas. I vostè mateix, si alguna de les qüestions la vol passar als seus acompanyants, doncs, també ho pot fer.

El Sr. Josep Laporte i Salas

Molt bé. Moltes gràcies, senyora presidenta. En primer lloc, tinc de donar les gràcies amb molt de gust a tots els representants dels diversos grups parlamentaris que entenc que en línies generals han donat un suport explícit als documents que hem presentant.

(La presidenta s'absenta de la sala i la vicepresidenta la substitueix en la direcció del debat.)

Hi ha hagut algunes qüestions sobre el tema de l'Estadística..., sobre el coneixement, vull dir..., s'hi han referit, a això, la senyora Carme-Laura Gil, s'hi ha referit la senyora Maria Mercè Roca i s'hi ha referit el senyor Rafael López.

A mi m'agradaria que el senyor Xavier Vila, que és el director del Cruscat, l'entitat dependent de l'IEC que ha fet aquesta enquesta..., vaja, aquest estudi que hem presentat, digués quatre paraules sobre els dèficits tècnics i tots els comentaris que s'han fet.

El Sr. Xavier Vila i Moreno (director de la xarxa d'observatoris de la llengua)

Sí. Bon dia a tothom. Miraré de recollir els comentaris que s'han fet sobre les enquestes, sobre l'aparell estadístic, tant de coneixement com d'usos, perquè també s'ha parlat dels usos.

En el petit informe que s'ha presentat, el que hem intentat és fer una síntesi entenedora a partir de les dades disponibles en aquests moments. Tenim un problema important amb les dades, i és que tenim menys fonts i sobretot tenim menys fonts fiables de les que voldríem. Concretament hem tingut un problema important amb les dades del cens del 2001, perquè, pel que fa a les dades lingüístiques..., bé, per qüestions tècniques, no són gaire fiables.

Això ens porta, per tant, a haver de recórrer en alguns casos a dades provinents d'enquestes: o provinents d'enquestes anteriors o d'enquestes posteriors.

En concret, pel que fa a les primeres dades que donàvem..., ens hem referit a les dades, que ja són públiques, de les darreres enquestes que ens mereixen credibilitat, però que ja són públiques, de tots els territoris de llengua catalana en què durant els anys 2002, 2003 i 2004 s'han fet estudis de coneixements i d'usos.

Aquí hi ha algunes de les dades referides a aquesta última enquesta que han esmentat dos dels representats, de l'enquesta d'usos lingüístics de Catalunya de 2003 –després m'hi referiré. Ara bé, aquestes dades del 2002, 2003 i 2004 en molts casos només han aparegut de forma molt parcial. Per tant, per fer algunes reflexions havíem d'anar a dades prèvies, perquè encara no teníem, per exemple, el desglossament per edats, no teníem el desglossament per territoris. Això és el que hem fet introduint dades de l'any 1996. L'enquesta oficial del 1996 que anava adjunta al padró ens permet veure l'evolució del coneixement a Catalunya per edats –s'hi ha referit la senyora Carme-Laura Gil. I també hem utilitzat l'enquesta feta per la Direcció General de Política Lingüística en aquell moment, de DYM 1997; hem analitzat aquelles dades, que eren les més comparables i les més desglossables fins aquest moment. Això pel que fa a la diversitat de fonts.

Per tant, resumint, ens falten dades, i ens en falten moltes, moltíssimes. Les enquestes que s'han fet durant el 2003 i les que s'hauran d'acabar de fer durant el 2004 ajuden una mica a resoldre aquest dèficit. Però per posar un exemple, tenim una manca de dades es-

pectacular pel que fa a dades de coneixement observat, és a dir, de proves objectives, i sobretot pel que fa a la llengua oral. Ens queixem constantment que les noves generacions no se saben expressar en públic i no ho tenim mesurat amb dades observades.

Pel que fa a les discrepàncies en la valoració que ha fet l'Institut dels usos lingüístics i les dades de l'enquesta Eulcat o EULC03 –que ha manejat el senyor... López, perdó? *(pausa)* sí, López...–, crec que s'han de tenir en compte dues reflexions. La primera de les reflexions és que l'enquesta del 2003, com ja va ser públic el dia que es va presentar, no és representativa pel que fa a les noves immigracions. No ho és. Per molts motius, la població més mòbil i acabada d'arribar és més difícil d'entrevistar i si a sobre els has d'entrevistar per telèfon i no tenen telèfon si no és mòbil... Aquí hi ha un problema tècnic, diguéssim, de teoria sociològica, perquè, com ens ho farem d'ara endavant per entrevistar, per obtenir aquestes dades? Per tant, primer punt, les dades d'aquesta enquesta fan referència a la població, diguem-ne, més establerta; són una mica pitjors pel que fa al conjunt de la població.

I, en segon punt, per analitzar adequadament les dades d'ús no només hem de prendre les dades de tota la població, del que diu que fa la població en cadascun dels àmbits d'ús, sinó que s'ha de fer també la valoració per edats.

El que veiem una vegada i una altra és que, per generacions, el que ha crescut és el que en diem els «usos febles» del català; és a dir, la gent, per exemple, que declara que fa un 10 per cent d'ús del català al llarg del dia o que fa un 15 per cent d'ús del català al llarg del dia. I, en canvi, han retrocedit els usos més forts del català.

Per tant, si agafem una taula en què fragmentéssim els usos per percentatges i ho miréssim des de la gent més gran fins a la gent més jove hi ha una caiguda important dels usos forts del català i un creixement dels usos febles del català.

Crec que això val la pena que ho tinguem *in mente* sempre, perquè ens permet fer casar dos discursos. Per una persona que no parla català i veu que el seu fill és capaç de dir, de parlar en català en algunes situacions, i ho fa potser un 5 per cent, un 10 per cent o un 15 per cent, el català es pot dir..., ell pot percebre que ha progressat. Per una persona que vivia instal·lada en un món catalanoparlant i veu que el seu fill ha passat a fer un ús d'un 30 per cent del català, el català ha retrocedit i a més molt de pressa.

Si entenem això, em sembla que tenim una bona perspectiva del conjunt del país, amb les dades limitades de què disposem.

I em sembla que pel que feia a dades estadístiques no hi havia cap altre comentari.

El Sr. Josep Laporte i Salas

Abans de continuar, algú dels presents vol interpel·lar el senyor Vila sobre el tema del coneixement del català o tothom es dóna per ben informat? *(Pausa.)* Molt bé.

Doncs, aleshores, abans que jo procedeixi a dir quatre paraules sobre les diverses intervencions, voldria demanar als representants de la Secció Filològica, el senyor Marí i el senyor Vallverdú, si creuen oportú de fer algun comentari sobre el debat que s'ha tingut aquest matí.

(Pausa.)

La vicepresidenta

A veure, evidentment no tenim massa temps, però si és interessant, doncs, aquesta aportació..., seria molt breu la seva intervenció...

Gràcies.

El Sr. Francesc Vallverdú Canes (vicepresident de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans)

Miraré de ser molt breu, perquè, en definitiva...

El Sr. Josep Laporte i Salas

El senyor Vallverdú és qui fa ús de la paraula.

El Sr. Francesc Vallverdú Canes

...tenim textos i tal.

Jo el que voldria fer notar és que una cosa és el discurs mediàtic... Tinguem en compte que aquest document es refereix al conjunt dels països de llengua catalana, per tant, algunes coses no s'apliquen directament a l'àmbit de Catalunya, perquè aquí ja funcionen uns altres mecanismes.

Jo el que voldria destacar d'aquest document sobretot..., crec que, per part meva, que jo vaig tenir l'honor de ser un dels membres redactors..., per part meva almenys, no era iniciar una polèmica estèril sobre alarmisme, sinó un toc d'atenció, un toc d'atenció a la ciutadania, un toc d'atenció a les institucions. I si repasseu les propostes que fa l'Institut, sobretot les nou primeres, les tres últimes és una reiteració, i una mica retòric, que en honor del consens vaig acceptar, però les nou primeres veuran que són coses molt clares.

I algú demanava prioritat. És difícil de fer prioritats. Jo crec que es pot llegir fàcilment i veure que quan demanem a les institucions públiques i als responsables polítics que vetllin perquè aquí hi hagi seguretat lingüística, sostenibilitat en l'ús del català, i, naturalment, en el cas de Catalunya, aplicant-ho en el territori de Catalunya, doncs, crec que la reflexió pot ser..., en fi, molt fecunda.

Però és que a més a més hi ha, aleshores, propostes concretes a les institucions ciutadanes, a la ciutadania, a la universitat, a l'Administració autonòmica i a la de l'Estat, etcètera, que el repàs que ha fet el professor Laporte crec que ha estat... Jo no crec que calgui afegir en aquest moment res més.

Gràcies.

La vicepresidenta

Moltes gràcies, senyor Vallverdú. Senyor Laporte, si vol acabar, per fer la cloenda.

El Sr. Josep Laporte i Salas

Sí, moltes gràcies. Sé que disposem de molt poc temps i, per tant, seré molt breu, però em semblaria una manca de cortesia no contestar directament totes les persones que han tingut a bé d'intervenir en aquesta sessió.

La senyora Gil ja sap molt bé que coincidim en molts dels nostres criteris. Només per tranquil·litzar-la una mica li voldria dir que efectivament la internet és una gran cosa, i que correm perills, però de tota manera el català és l'onzena llengua europea d'utilització a la internet, o sigui que tampoc és que no hi participem gens.

El senyor representant del Partit Socialista..., en fi, jo estic en essència d'acord amb el que ha dit. Voldria de tota manera fer dos comentaris. Jo no voldria que s'interpretés cap dels nostres documents, ni cap de les nostres declaracions, com voler imposar l'obligatorietat de l'ús de la llengua catalana. Nosaltres entenem que tothom és lliure de parlar allò que li sembli.

Si nosaltres fem una reflexió és perquè entenem que la situació actual del català és perillosa. Tal com hem dit... No és cert el que han dit alguns diaris que el català està a l'UVI, almenys nosaltres no ho considerem així. Però sí que considerem, pels motius que hem explicat, que està en una situació de greu perill, perquè està convivint amb una altra llengua, admirable, contra la qual evidentment no tinc res, però que és molt més potent que la nostra, el castellà. I, per tant, en aquesta situació de diglòssia, sempre el que acaba perdent és la llengua minoritària.

Per tant, si no volem –si no volem– que aquesta llengua desaparegui i que passi com a Dalmàcia, per exemple, que fa uns quants anys la llengua oficial era el dàlmata però només el parlaven el Parlament i el Govern i la gent parlava serbocroat i un bon dia el Parlament va acordar que l'idioma oficial era el serbocroat, si no volem que ens passi una cosa així, hem de fer, tots plegats –les administracions, els estudiosos i la societat civil, els individus que formen part de Catalunya i de tots els països de llengua catalana–, un esforç per tal de no caure en una situació que sigui més o menys complicada.

Ha parlat vostè també d'un altre tema, que n'han parlat després dos diputats més, que és el tema del valencià. A veure, en primer lloc, jo tinc de declarar formalment que l'Institut d'Estudis Catalans *no* ha estat consultat per ningú pel que fa referència als textos de la Constitució europea.

Dit això, ja ho he dit, és evident que aquest és un tema polític. Ara, és un tema polític que ha de tenir una solució que no contradigui la ciència i la jurisprudència; és a dir, anar pel camí de buscar, per exemple, una denominació doble, com ha proposat algun membre reconegut de València, i que d'aquí en endavant del català en diguem català-valencià o valencià-català, a mi particularment i a l'Institut ens sembla un absurd total, perquè, a més, el català, el conjunt del català, no és solament el català més el valencià, és el català més el valencià, més el baleàric, més el de la Franja, més el d'Andorra! Què diran a Andorra si en diem català-valencià, quan allà diuen que la llengua oficial és el català?

Per tant, tota la bona voluntat i totes les negociacions que siguin possibles, però sempre defensant la raó. I jo he dit moltes vegades que discutir sobre la unitat del català i sobre el nom del català és com si ara ens posésim a discutir sobre la validesa de la llei de la gravetat. Ningú no ho pot discutir, això. Per tant, aquest és un tema en què des del nostre punt de vista cal arribar a acords polítics, però sempre mantenint, no cal dir, aquests punts de vista.

Gràcies a la senyora Maria Mercè Roca. Només li voldria, a part de les dades de l'ús, que ja han estat contestades, recalcar que m'ha semblat entendre que deia que el document presagiava la desaparició del català. El document no presagia res; el document diu que si no ens espavilem pot desaparèixer, que és un tema molt diferent. *(Veus de fons.)* No volem ser..., i en això, en fi, l'entorn mediàtic o la ressonància que ha tingut hi té a veure, perquè, és clar, diversos periodistes o diversos mitjans de comunicació han tret, com deia al començament, fora de context algunes de les frases del document, però el document no té validesa si no es llegeix tot seguit, una cosa rere l'altra, i s'arriba a les conclusions que s'arriba.

Al senyor Rafael López, també, el tema de l'enquesta ja se li ha contestat; pel que fa a València, no hi ha cap dubte que també acabo de dir quin és el meu parer, i en canvi, evidentment, estic molt d'acord amb tot el que ell ha dit en referència a l'aspecte cultural, a la traducció de llibres i a l'ús del vocabulari en català.

I finalment, el senyor Jordi Miralles; em sembla, de tota manera, que ja, més o menys, ja hem parlat de tot. M'ha semblat molt interessant la seva aportació i no hi ha dubte que entre els objectius que hem assenyalat i que mantenim és el de fer tots els possibles perquè el català s'apliqui, i s'apliqui entre tots els sectors que formen la societat catalana.

I estic d'acord amb ell –ja ho he dit, però ho repeteixo per acabar– que el que hauríem de fer tots plegats és no donar espectacles gratuïts sobre temes d'aquesta naturalesa i arribar a acords que estiguin d'acord amb la ciència i amb la realitat autèntica de les coses.

Moltes gràcies.

La vicepresidenta

Molt bé. Moltes gràcies, honorable senyor Laporte i equip que ha vingut avui aquí. Gràcies, senyores i senyors diputats.

Tenim deu minuts de descans fins a la propera intervenció.

La sessió se suspèn a dos quarts d'una del migdia i quatre minuts i es reprèn a tres quarts d'una.

(La presidenta es reincorpora al seu lloc.)

La presidenta

Bé, reprenem la sessió.

Compareixença de sengles directors del Centre Artesà Tradicionàrius, del programa de TV3 *Rodasons* i de la companyia discogràfica Vesc perquè informin sobre la situació de la música tradicional i la seva difusió (tram. 357-00081/07)

Començarem, doncs, la compareixença del Centre Artesà Tradicionàrius..., la compareixença de tres grups: el Centre Artesà Tradicionàrius, la Televisió de Catalunya *Rodasons* i el grup Vesc.

I, en primer lloc –jo aniré donant les paraules; quan acabeu m'ho dieu i dono l'altra paraula–, en primer lloc, parlaria el director..., el president de l'associació cultural TRAM, no?, el senyor Jordi Fàbregas i Canadell, que ha vingut també amb una sèrie de companys. Si a l'hora de les preguntes, vostè volgués donar la paraula a alguna altra persona del seu equip... Em sembla que ha vingut amb el senyor Albert Freixes Martínez, membre de la Comissió Manifest de la Música de la Terra; el senyor Esteve León Aguilera, el vicepresident de l'associació... *(veus de fons)* –no ha pogut–, el senyor Joaquim Soler Pujades, tresorer de l'associació cultural TRAM, i el senyor Jordi Turtós *(pausa)* també hi és, eh?

Molt bé, doncs, té la paraula el senyor Jordi Fàbregas i Canadell.

El Sr. Jordi Fàbregas i Canadell (director del Centre Artesà Tradicionàrius)

Molt bé. Moltes gràcies, senyora presidenta. Voldria només deixar constància que sí que som tres entitats, i ja ho expliquem després, eh?, però, de fet, venim aquí com a participants i signants d'un manifest i d'una plataforma que s'ha constituït; vull dir que, de fet, cadascú ocupem una petita part d'aquesta plataforma.

Senyores diputades i senyors diputats, bon dia. El text que a continuació els exposarem està estructurat en una breu introducció sobre com definim el nostre camp d'acció i tres blocs que us presentarem conjuntament.

El primer bloc, que us dirà en Lluís Puig, es basa en la situació actual de la nostra música *folk*; el segon, que us diré jo mateix, Jordi Fàbregas, és el Manifest de la música de la terra, i el tercer bloc són les mesures a prendre per preservar l'ensenyament, la protecció i la promoció de la música tradicional a Catalunya, que us explicarà en Ferran Riera.

És per nosaltres un motiu de nervis i a l'hora de satisfacció el fet d'estar asseguts en aquest espai; un grapat de nervis, perquè esperem que comprenguin que la nostra feina de cada dia no s'assembla en res al que ara ens pertoca fer, i de gran satisfacció pel fet que per primera vegada en la història del nostre país puguem parlar-los sobre la música anomenada *folk*, d'arrel tradicional i popular, ètnica, o bàsicament el que hauríem d'anomenar tranquil·lament com a música popular. I al damunt d'aquest dos factors ens sentim, notem una llosa damunt del pit; una part d'aquest pes és pel respecte a la responsabilitat que vostès ens han atorgat en confiar en nosaltres i l'altra part del pes, per la delegació que molts homes i dones i entitats i col·lectius culturals ens han dipositat per parlar-vos avui i aquí.

Compareixem en aquesta Comissió per parlar de la música *folk*, és a dir, dels repertoris, concerts, ballades i altres formes d'expressió musical que reflecteixen la cultura popular i tradicional d'un país. I, per tant, en primer lloc, ens hem de demanar pel sentit d'aquests conceptes, que sovint són emprats com si només volguessin dir una sola cosa.

En poques paraules, podríem dir que és popular tot allò que en un moment i un lloc determinats esdevé patrimoni de la col·lectivitat, i és tradicional tot allò que, gràcies a una popularitat excepcionalment assolida i mantinguda, acaba sent incorporat i reproduït per la mateixa col·lectivitat. Per això, emprant termes musicals, hi ha músiques populars que mai arribaran a ser tradicionals, hi ha músiques tradicionals que ja han deixat de ser populars i també hi ha músiques que són populars i tradicionals alhora.

Nosaltres venim avui aquí per parlar de les músiques tradicionals, que eventualment poden ser populars o no; parlem del paper de les músiques que parteixen de la tradició per recrear-la i per reinterpretar-la, de les músiques que pouen en els vells repertoris per oferir obres de nova creació, de les músiques que recuperen instruments i reivindiquen sonoritats ancestrals des de perspectives contemporànies. Parlem, doncs, de tradició i de la creació dins de la tradició.

Ara donarem pas a la continuació, a en Lluís Puig, però abans els voldria mencionar que ens agradaria que rebessin, el Parlament, aquests materials amb què hem volgut acompanyar la nostra compareixença, que són la revista *Folc*, amb tots els seus números, de l'1 al 19, des que va sortir; tenim també uns discos, uns CD de gravacions del Festival Tradicionàrius, des de l'any 94 fins al 2004; els catàlegs del mateix Festival, que es va començar l'any 88, fins al 2004 també; el calendari *Tradifolk*, que és una llista, una mena de guia de tots els grups i festivals que es fan al país, que també ja en parlarem més endavant; hi ha també reportatges i DVD dels programes *Rodasons* de Televisió de Catalunya, i tota la col·lecció de la revista *Caramella*, que s'edita dins del programa Solc, que és un festival que es fa al Lluçanès.

Continua en Lluís Puig...

La presidenta

Doncs, moltes gràcies. Li agraeixo que ens hagin portat tot aquest material, que el portarem a la Biblioteca del Parlament perquè tots els grups en puguin fer ús quan els sembli convenient.

I, per tant, ara té la paraula el senyor Lluís Puig i Gordi.

El Sr. Lluís Puig i Gordi (administrador de la companyia discogràfica Vesc)

Molt bé. Un cop feta aquesta introducció, ens hauríem de situar una mica en el context social que els darrers trenta anys hem viscut els aquí presents, així com el col·lectiu que us dèiem que venim a representar.

El context històric anterior al restabliment de la democràcia, no cal citar-lo, perquè llastimosament ens és prou conegut, sobretot pel gran dany cultural que ens va obligar a suportar.

En la dècada dels anys vuitanta hi havia una opinió bastant arrelada entre la classe política, intel·lectual i periodística del país que identificava determinades formes d'expressió artística, com ara la cançó popular i/o tradicional, amb una època superada, que es volia oblidar, com si això fos un forat negre que es perpetuava a la nostra memòria i no ens deixava ser falsament moderns. Aquest corrent, en bona part, ens ha conduït a una mena d'autoodi bastant generalitzat respecte a tot el que sigui propi. No ha sigut per casualitat que aquest corrent d'opinió s'ha vist complementat per la constant exaltació i assimilació de tota mena d'expressions culturals i musicals foranes, vinguessin del nord, del sud, de l'est o de l'oest. És a dir, que la suposada modernitat consistia a rebutjar el que és propi i aplaudir tot el que ens venia de fora.

Així, doncs, i malgrat els intents, per acció o per omissió, de bandejar la cultura popular i la música d'arrel ficant-les a la rància vitrina del folklorisme, la societat civil, mitjançant el seu teixit associatiu, ha demostrat que és possible mantenir i renovar la tradició i sobretot fer creació a partir de la pròpia tradició. Perquè una tradició que es manté pura, sense evolucionar, sense transcendir, és ja d'entrada una tradició morta. Aquest concepte és el que cap dels corrents d'opinió mai ha tingut en compte a l'hora de mirar i escoltar, escriure o parlar sobre el nostre patrimoni musical.

La situació actual del sector de la música tradicional és fruït d'un procés de redreçament que, si mirem com estava el pati un parell de dècades enrere, ben bé parteix del no-res. L'any 1975, per exemple, només hi havia un sol constructor de gralles en actiu; avui podem parlar de setanta-nou lutiers que construeixen gralles, flabiols, tenores, sacs de gemecs, violes de roda, dolçaines, xeremies i tot tipus d'instruments de música necessaris.

Un altre exemple. En els darrers set anys hem passat de quaranta a vuitanta convocatòries i festivals anuals vinculats a aquesta música tradicional arreu dels Països Catalans.

Una altra dada. Des de l'any 98 gairebé s'ha triplicat la xifra de solistes i grups que fan música d'arrel, que arriba a ser en aquests moments de prop de 350 grups.

I encara una altra dada més. En aquests últims quatre anys la mitjana de discos editats per aquests solistes i grups ha estat al voltant de setanta títols, de setanta discos diferents.

Aquesta situació d'ara ens permet connectar amb tot tipus de públic, especialment el jovent; ens permet ser els més oberts al mestissatge amb les músiques que ens vénen del Mediterrani; és el llenguatge amb el qual també ajudem a la integració dels nouvinguts; són els sons que ens acompanyen en els nostres viatges per a l'estranger, i sobretot és també el lligam més estret que ens uneix amb els companys del País Valencià, de les Illes Balears i Pitiüses, de la Franja d'Aragó, del Rosselló, d'Andorra i de l'Alguer, per què no dir-ho?, dels Països Catalans.

De ben segur que des de les diferents administracions públiques –locals, comarcals, provincials o del país– s'ha ajudat a endegar coses, ja sigui en el terreny patrimonial, etnogràfic, en el seu ensenyament, en la seva difusió, però avui aquí hem de fer palès que ha estat per davant de tot la tasca de molts homes i dones, grups i formacions musicals i entitats culturals que al llarg d'aquests gairebé trenta anys no han defallit ni un sol instant a arrencar, mantenir, conservar i proporcionar la gran majoria d'activitats que a l'entorn de la nostra música s'han realitzat i es realitzen.

Un segle i mig després que els folkloristes i recol·lectors endeguessin la seva tasca de preservació musical, les coses semblen no haver canviat tant. En aquests moments hi ha molts canals de reproducció i difusió, és ben cert, però la marginació de la música tradicional persisteix, entre altres coses, perquè si la censura ara ja no és ideològica, ara és de manca de voluntats polítiques i, de retruc, econòmiques. No hi ha plantejaments seriosos d'establir els sistemes de transmissió i aprenentatge que es requereixen; no hi ha uns pressupostos dignes que ajudin a rectificar les mancances existents en els temes de divulgació i difusió, així com la voluntat de potenciar la incipient indústria musical existent.

La societat civil, però, continua fent el seu camí, i, com a resultat d'un seguit de reunions celebrades arreu del territori durant l'any 2003 sobre la situació de la música *folk* als Països Catalans, l'hivern passat es va redactar un manifest que ha esdevingut el detonant del procés que ens ha dut avui aquí i que, per tant, us volem llegir a continuació.

(La presidenta dóna la paraula al Sr. Jordi Fàbregas i Canadell.)

El Sr. Jordi Fàbregas i Canadell

Manifest per la música de la terra: «Nosaltres, persones dedicades a l'ensenyament, la interpretació, la programació, la investigació i la divulgació de la música *folk* dels Països Catalans, volem expressar mitjançant aquest Manifest la nostra preocupació pel present i sobretot pel futur d'aquest àmbit musical.

»Durant els últims anys al nostre país la música *folk* ha recuperat i guanyat espais gràcies a l'esforç de persones i entitats molt concretes arrelades a la societat civil.

»En som molts; tenim un cens envejable de grups, solistes, intèrprets, autors i creadors en general; tenim organitzacions –associacions, empreses, col·lectius– relacionades amb el nostre àmbit; tenim circuits propis –festivals, cicles i programacions–, i comencem a tenir presència en altres cicles de música i festes majors; tenim mitjans i programes especialitzats –premsa, ràdio i televisió– compromesos en la difusió de la nostra feina; tenim un públic que creix dia a dia; tenim una presència real a les places i als carrers; tenim discogràfiques, no són multinacionals, sinó que són petites i mitjanes empreses que ens sonen suport i confien en els nostres treballs; tenim mànagers, programadors, tècnics de cultura que hi estan interessats; estem units, no pre-

tenem compartir-ho tot ni cerquem cap uniformitat, però viatgem en la mateixa nau i mantenim un contacte continuat entre la gent de tots els Països Catalans.

»Malauradament, però, la música *folk* dels Països Catalans no ha rebut per part de les institucions públiques prou atenció, llevat d'algunes excepcions molt puntuals, sobretot de tipus local. La nostra música tradicional s'ha vist sistemàticament marginada per les administracions, que ni tan sols han sabut mantenir un criteri coherent, més enllà de l'oportunista utilització política, envers un patrimoni històric i cultural que, si no ha desaparegut, ha estat gràcies al treball de cantaires, músics, educadors, investigadors i, molt especialment, al teixit associatiu que cobreix la nostra geografia.

»A començaments del 2004, la llosa més gran que pateix el sector és l'endèmica manca d'estratègies, ni comunes ni particulars, per part dels governs autonòmics que comparteixen el nostre territori. Però si Catalunya s'ha distingit per la política erràtica en matèria de cultura popular i tradicional, al País Valencià i les Illes Balears la barreja de negligència i d'obstruccionisme obeeix a un intent deliberat de ruptura de la unitat de la llengua i la cultura catalanes.

»No som un sector en crisi, som un sector ple de vida que vol que els governants i els mitjans de comunicació sàpiguen que existim i que reconeguin la nostra realitat. Per això, nosaltres demanem als departaments de cultura i educació dels governs autonòmics de Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears i l'Aragó, així com al Departament dels Pirineus Orientals de l'Estat francès, que facin públiques les seves intencions i els seus programes envers la conservació, l'ensenyament i la promoció d'una música tradicional i popular que, al cap i a la fi, és única, perquè és la nostra: la música que al llarg de la història ens ha identificat com a poble.

»Barcelona, 31 de gener del 2004.»

Després que vora cinc-centes persones vinculades als àmbits de la música *folk* i tradicional signaren el Manifest de la música per la terra i que aquest Manifest fos presentat als departaments de cultura dels governs català, valencià i balear, la gent que hem estat reunint-nos per confeccionar-lo i tirar-lo endavant hem decidit constituir una plataforma per a la música de la terra. L'objectiu d'aquesta plataforma és fer un seguiment del Manifest, i tot erigint-nos en un grup de pressió davant les administracions i els generadors d'opinió, elaborar un ideari conformat per vint mesures que, al nostre entendre, són les que haurien d'assumir aquestes administracions de forma més o menys immediata per començar a superar la marginació a què ha estat sotmès històricament aquest àmbit cultural.

La presidenta

Aleshores..., ara té la paraula el senyor Ferran Riera i Vives? *(Pausa.)*

El Sr. Ferran Riera i Vives (director del programa *Rodasons* de TV3*)*

Moltíssimes gràcies. Bé, mesures a prendre per preservar l'ensenyament, la protecció i la promoció de la música tradicional a Catalunya.

La situació actual de la música tradicional a Catalunya i per extensió als Països Catalans exigeix que siguin preses de forma immediata una sèrie de mesures que podríem dividir en tres àrees diferents: la primera, l'ensenyament i la transmissió; la segona, la protecció i difusió del patrimoni etnomusicològic, i la tercera, la promoció i divulgació dels intèrprets i els seus treballs.

Bé, pel que fa a l'ensenyament de la música tradicional a les escoles, creiem que una col·lectivitat està condemnada a perdre les seves arrels culturals i musicals si els seus membres des de ben petits no assimilen uns sons, unes tímbriques, unes cançons i uns balls que, en considerar-los com a propis, actuïn com a factor de cohesió social de la comunitat.

Com deia Jaume Arnella, quan una colla de catalans es troba lluny de la seva terra, al voltant d'una taula i es comencen a cantar cançons populars, resulta que em prou feines ningú passa de la segona estrofa del *Rossinyol*, i l'única peça que tothom coneix sencera és l'*Asturias, patria querida* o el *Uno de enero, dos de febrero*, etcètera, com ben bé passa arreu de l'Estat espanyol. Igualment, quan es tracta de celebrar una victòria esportiva, s'acaba recorrent al *We are the champions*, dels anglesos Queen, com ben bé passa també arreu del món.

Més enllà de l'anècdota, aquests fets constitueixen un símptoma clar de la manca de referents musicals propis que patim a casa nostra, i contra aquesta malaltia només hi ha una vacuna que de forma indefugible s'ha d'aplicar a l'etapa de formació acadèmica i s'ha de mantenir amb un pla d'estudis especialitzat prou convincent.

Fins ara, però, a Catalunya aquesta vacuna no s'ha aplicat com caldria, perquè la música, en general, i la tradicional, en particular, no han tingut més que un paper residual a les escoles. I quan aquesta vacuna ha estat aplicada, ha sigut de manera arbitrària, sense respondre a una estratègia concreta. Segurament, l'única excepció, que confirmaria la regla, serien els seminaris d'introducció del flabiol i la gralla a les escoles que es van celebrar fa més d'una dècada, amb uns resultats tan sorprenents com brillants. Resultat del seminari del Departament d'Ensenyament de la Generalitat: tot el treball docent caigut en oblit.

Per això, entre altres mesures referides a l'ensenyament de la música tradicional, la Plataforma per la Música de la Terra en creu necessària la normalització, amb l'equiparació dels diversos sistemes d'aprenentatge que apliquen les diferents administracions públiques així com les entitats culturals, per tal de reconèixer i homologar els ensenyaments i les titulacions que s'hi atorguen a la mateixa alçada que qualsevol altre estudi musical.

És també obligatori citar la tasca realitzada per l'Aula de Música Tradicional, que organitza des de fa més de deu anys el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana del Departament de Cultura de la Generalitat. Tot i el bon treball realitzat i que l'Esmuc, l'Escola Superior de Música de Catalunya, a l'hora de nodrir-se de professorat especialitzat ha hagut de recórrer obligatòriament al personal d'aquesta Aula, el

Govern de Catalunya no ha fet absolutament re de re per tal d'oficialitzar les titulacions ni per coordinar-la amb altres escoles similars a nivell europeu, ni per dotar-la dels mitjans i les infraestructures necessàries per al seu bon funcionament. Només a tall d'anècdota podríem comptar fins a set trasllats que les seves dependències han sofert, com si fes una mica de nosa.

En fi, si no es fa un esforç per facilitar l'accés dels joves al cançoner, als balls i als instruments populars mitjançant la implantació del seu ensenyament en tots els nivells educatius i també per incloure la música tradicional en els programes i plans d'estudis dels conservatoris i escoles de música moderna, no veiem com es pot garantir la normalitat en els processos de transmissió i d'aprenentatge de la nostra música.

Concretant, doncs, les mesures que proposem en aquest àmbit són: primer, normalitzar i estructurar la formació regulada i no regulada que les diferents administracions públiques i entitats culturals estan realitzant en el camp de la música tradicional; segon, reconeixement i homologació dels ensenyaments i les titulacions que s'hi atorguen i equiparar-les amb les de qualsevol altre estudi musical; tercer, facilitar l'accés dels joves a l'aprenentatge dels instruments tradicionals mitjançant la implantació del seu ensenyament en tots els nivells educatius, i quart, fomentar la inclusió de la música tradicional en els programes dels conservatoris i escoles de música moderna.

El següent punt, la protecció i difusió del patrimoni etnomusicològic.

La protecció, la investigació i la divulgació del patrimoni etnomusical que representa la música tradicional a Catalunya constitueix una part fonamental de les nostres reivindicacions, ja que si no podem accedir al coneixement de la nostra pròpia memòria col·lectiva, difícilment podrem actuar sobre ella, ni la podrem transmetre a les generacions futures.

A Catalunya disposem des de fa temps d'una institució encarregada de vetllar per aquest patrimoni: el Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional. Fins l'any passat, però, el Centre va ser un departament sense una política definida que només realitzava actuacions puntuals, sense continuïtat, ni pressupostos d'abast nacional. Fins i tot l'IPEC, l'Inventari del patrimoni etnològic de Catalunya, encarregat per llei del Parlament al mateix Centre de Promoció, depenia de les subvencions anuals «conveniades» amb les caixes d'estalvi.

D'ençà que es va produir el canvi de govern, estem a l'espera d'una requalificació de les funcions d'aquest Centre de Promoció; una requalificació que, pel que hem llegit a la premsa, podria passar per la seva conversió en un ens autònom.

Tot esperant-ne notícies, des de la Plataforma de la Terra, considerem que l'Administració ha de garantir el manteniment d'una àrea específica destinada a vetllar per la protecció, la investigació i la divulgació del patrimoni musical nacional. I aquí volem insistir en la necessitat de posar a l'abast del públic tots els materials catalogats, començant pels fonogrames de música tradicional que es custodien a les més diverses institucions, i continuant per l'increment dels recursos de la Fonoteca de Música Tradicional que permetin l'edició de documents sonors i escrits, tant històrics com actuals.

Per acabar aquest apartat, pensem que és imprescindible l'establiment de línies d'ajut per finançar els treballs d'investigació i recuperació de la música tradicional autòctona. Fins ara, llevat d'unes poques excepcions, quasi tot el que s'ha fet en aquest camp ha estat gràcies a persones i col·lectius que han fet tota mena de recerques de camp, sempre de forma voluntària, cobrint un forat oblidat per les administracions, un forat de la vergonya per on s'esmicola i es perd la nostra memòria i, en definitiva, la nostra identitat.

Així, doncs, les mesures que proposem en aquest apartat són: número 5, crear al si de les administracions una àrea específica destinada a vetllar per la protecció, investigació i divulgació del nostre patrimoni musical tradicional; número 6, catalogar i posar a disposició del públic tots els fonogrames de música tradicional que es custodien a les diferents institucions; número 7, potenciar i dinamitzar, mitjançant un increment dels recursos de les fonoteques de música tradicional, l'edició de documents sonors històrics i actuals que permeti als professionals i al públic interessat accedir fàcilment a mostres genuïnes de la nostra tradició musical, i número 8, establir una línia d'ajuts per finançar els treballs de camp d'investigació i recuperació de la música tradicional autòctona.

El tercer apartat és la promoció i divulgació dels intèrprets i els seus treballs.

La complexitat d'un mercat musical dominat per les multinacionals discogràfiques i els seus aparells de difusió, unida a les dificultats de la llengua, la cultura i la música catalanes per ser reconegudes en un pla d'igualtat, i la, diguem-ne, poca consideració que els poders públics i els creadors d'opinió del país han tingut envers aquest sector, han condemnat la música tradicional catalana a viure una triple marginació: internacional, estatal i autonòmica, i totes tres tant per la banda econòmica com per la banda política.

Enfront d'aquesta situació tan adversa, que va arribar a ser dramàtica durant la dècada dels vuitanta –ves per on, just després de recuperar l'Estatut–, durant els últims anys hem assistit arreu de Catalunya a un esclat d'iniciatives en forma de trobades i festivals vinculats a les músiques d'arrel i també al sorgiment de nous intèrprets que es mouen entorn de la música tradicional des de les més diverses perspectives: ortodoxes i heterodoxes, clàssiques i innovadores, pures i mestisses, acústiques i electròniques, reivindicatives i humorístiques, o tot plegat alhora.

Però aquestes propostes es veuen obligades a moure's dins d'un circuit limitat que sobreviu un cop més gràcies al voluntarisme de persones i col·lectius comprometsos en la recuperació i la preservació de les nostres tradicions. Aquestes propostes, a més, han de lluitar enmig d'una competència tan aclaparadora com agressiva per obtenir espais per als seus discos a les botigues, per aparèixer als mitjans de comunicació, per rebre

suports institucionals i, en definitiva, per arribar al públic amb la mateixa facilitat que s'hi accedeix des de qualsevol altre estil musical o parlant altres idiomes.

Curiosament, però, en els darrers deu anys, el mercat i la indústria del que s'anomena la *world music* ha tingut un creixement espectacular, i en aquests moments és un dels millors sectors, amb més reconeixement mundial i amb més oportunitats de projecció i expansió. És que la nostra música tradicional no forma part del concepte de la *world music* universal? És evident que necessitem la complicitat de tothom, dels poders públics, dels mitjans de comunicació, dels públics i també dels del sector privat, i a partir d'aquí explicar-ho a tothom. En poques paraules, que ens ho creguem tots plegats.

Així, doncs, pel que fa a la promoció per part de l'Administració dels grups i solistes que treballen entorn de la música tradicional, la Plataforma per la Música de la Terra considera que cal consolidar i esperonar el teixit associatiu responsable de l'organització de festivals, concerts, trobades de cantadors, jornades de treball i tallers d'aprenentatge d'instrument, entre altres iniciatives, amb especial atenció a la difusió de les seves activitats. Això, però, només serà possible si paral·lelament es crea una xarxa de circuits estables amb programació de música tradicional, aportant-hi les infraestructures necessàries.

A nivell financer, caldria igualar les subvencions públiques destinades a les convocatòries pròpies del sector amb les que reben altres esdeveniments musicals, establir línies d'ajut als municipis en les contractacions d'actuacions tradicionals i també fomentar-ne la projecció internacional, contribuint econòmicament a les despeses que comporten les sortides dels grups i solistes a l'estranger.

Pel que fa a la producció discogràfica, és imprescindible que s'endeguin mesures de discriminació positiva envers les edicions fonogràfiques i videogràfiques de música tradicional, per tal que puguin competir amb la resta de gèneres musicals. Igualment, cal imposar l'edició de catàlegs promocionals en tota mena de formats per donar a conèixer la música tradicional catalana a les fires i als mercats culturals, tant nacionals com internacionals. Respecte a això, també convé que hi hagi suport institucional a la creació d'un portal d'internet que funcioni com a marc intern d'informació i com a aparador extern del sector.

La promoció de la música tradicional catalana no tindria sentit si les administracions públiques no vetllessin per la seva inclusió en les activitats que organitzen, des de les festes majors fins als actes culturals, ni per la presència del sector als mitjans de comunicació públics, que hauria d'augmentar notablement i també, per què no?, als privats, que haurien de ser animats a parlar-ne.

Finalment, volem afegir que les mesures que proposa la Plataforma per la Música de la Terra en favor de la protecció i la promoció de la nostra tradició musical només seran possibles si s'apliquen de forma coherent, conforme a una estratègia institucional que funcioni en un doble sentit: vertical i horitzontal. El sentit vertical afecta la distribució de competències entre les administracions territorials que tenim ara mateix, és a dir, la municipal, la comarcal, la provincial i l'autonòmica. I el sentit horitzontal es refereix a la coordinació d'aquestes administracions en els seus diferents graus, especialment al treball conjunt que haurien de desenvolupar els governs autònoms de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears, sense oblidar l'Aragó, Andorra i el Departament francès dels Pirineus Orientals, per tal d'assumir l'existència d'un espai lingüístic i cultural compartit, i, en el cas que ens ocupa, per establir polítiques de col·laboració en matèria de foment de la música tradicional.

Per tant, i ni que sigui una mica repetitiu, volem tornar a repetir de manera sintètica i esquemàtica aquestes propostes, enllaçant amb les anteriors: la número 9, cal esperonar, consolidar i finançar el teixit associatiu responsable de l'organització de concerts, festivals, tallers, jornades, etcètera, amb especial esment de la difusió de les seves activitats; número 10, cal crear un circuit estable de programació de música tradicional i *folk*, creant les infraestructures necessàries o millorant les ja existents, és a dir, tota la xarxa de teatres, auditoris, ateneus, centres cívics, casals populars, etcètera; número 11, cal consolidar i augmentar el nombre de grans festivals i trobades dedicats a la promoció de la música *folk* i tradicional, i igualar-los pressupostàriament amb altres esdeveniments semblants; número 12, cal establir o, en el seu cas, millorar línies d'ajuts econòmics als municipis en les contractacions; número 13, cal fomentar la projecció internacional i subvencionar les eixides fora del territori dels diversos grups i intèrprets per abaratir les despeses de viatges i allotjaments en les seves contractacions; número 14, cal discriminar positivament les edicions discogràfiques de música *folk* i tradicional, que no poden competir en igualtat de condicions amb la resta de músiques; número 15, cal impulsar l'edició de catàlegs promocionals per donar a conèixer la música *folk* i tradicional autòctona en les diverses fires i mercats culturals; número 16, cal crear una línia d'ajuts a la producció d'espectacles musicals; número 17, cal que les diferents administracions –Generalitat Valenciana, Generalitat de Catalunya, Govern balear, Govern d'Aragó, Govern d'Andorra, Departament dels Pirineus Orientals– assumeixin l'existència d'un espai cultural compartit i estableixin polítiques de col·laboració i coordinació en matèria de foment de la música *folk* i tradicional; número 18, cal contribuir a la creació d'un portal d'internet multilingüe on lutiers, músics, programadors, festivals, discogràfiques, públic, etcètera, tinguin un marc intern d'informació i un aparador extern per difondre les seves produccions i les seves activitats; número 19, cal augmentar notablement la presència de la música *folk* i tradicional als mitjans de comunicació públics i animar els privats perquè ho facin igualment, i número 20, cal vetllar per la presència de la música tradicional i *folk* en totes les activitats institucionals extraordinàries.

I ja per últim, com a conclusió, per tot això abans explicat, demanem al nostre Parlament que utilitzi els seus canals habituals legislatius per tal d'instar el Govern de Catalunya així com els dels països i comunitats autònomes veïns administrativament parlant, però units de fet per la mateixa cultura, que prenguin aquestes mesures

com a pròpies i les faci executar de manera clara i precisa.

Barcelona, 10 de novembre del 2004.

Moltíssimes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor Ferran Riera. Ara prendran la paraula els grups parlamentaris. En primer lloc, pel Grup Parlamentari de Convergència i Unió, té la paraula l'honorable diputada Carme-Laura Gil.

La Sra. Gil i Miró

Gràcies, presidenta. En primer lloc, donar les gràcies als representants de la música popular i d'arrel tradicional, al Centre Tradicionàrius –conegut–, a Vesc, com a productora, a *Rodasons*, i als seus acompanyants. Moltíssimes gràcies per la seva exposició, que a nosaltres ens ha donat bastants més elements de coneixement, a part dels que tenia com a ciutadana, però perquè el que s'ha parlat avui supera el Manifest en el seu moment..., el Manifest del 31 de març d'enguany.

Jo crec, com vostès han exposat i ho comparteixo plenament, que la música popular, la d'arrel catalana, és també la manera de cohesionar també el nostre poble. És veritat que és difícil parlar de cultura, i sobretot quan se li posa un adjectiu. Durant molts anys, vull dir, molts segles, diria jo, la cultura musical o la *cultura*, simplement, ha estat la cultura d'una elit dominant, d'unes classes dominants, que aquella era la cultura que s'havia de preservar, aquella era la cultura que s'havia de difondre. I la cultura, doncs, que es va anomenar d'alguna manera, diria jo, gairebé despectiva, que era la cultura popular, la del poble, doncs, era un tipus de cultura de segona o tercera categoria.

Jo crec que ha estat un gran error i crec que estem en un moment molt important. I, a nivell internacional, la música aquesta que ha estat menystinguda durant segles és una música que és la cohesió, és la música que la gent canta, és la música que fa que es reuneixin, és la música també que emociona d'una manera diferent, perquè porta amb ella, i és veritat, totes les interaccions que hi ha hagut en el món musical, en el món de la cultura en general, i porta, sense dubte, en el que és la nostra nació, doncs, els ecos, els reflexos, el fil roig del que pot haver estat, doncs, mil anys de la nostra història.

Per tant, jo, a vostès, els haig de donar les gràcies. I jo assumeixo tots aquells..., assumeixo com a portaveu de Convergència i Unió els retrets que hagin pogut fer als anteriors governs, i des de l'oposició intentarem, doncs, que s'esmeni, doncs, el que no hem estat potser capaços de fer del tot bé.

Jo crec també que vostès han parlat de coses molt, molt interessants. Malgrat que avui aquesta música d'arrel o popular és valorada en el mateix món intel·lectual que abans la menyspreava, crec que necessita un tractament específic. Crec que a Catalunya necessitem ara fortament, en un món globalitzat, com ha explicat molt bé vostè, en un món globalitzat, en el món de les grans discogràfiques..., crec que la música popular que s'escolta més, o es baixa més a través d'internet..., i molt sovint a través de les mateixes tendes on venen discos..., crec que necessiten una excepció cultural, a Catalunya necessitem l'excepció cultural, això és evident, perquè som un poble petit, perquè mai hi hauran discogràfiques importants, que no tenen prou mercat, i llavors, doncs, porten productes aliens –aliens–, diferents, que tindran la seva importància..., però que no són aquelles amb què la nostra gent molt sovint hauria de cantar.

I sovint a les nostres escoles ha estat tímid el que vostès diuen, però en aquesta última legislatura es va entrar com a obligatòria a les escoles de primària, sobretot, fins als dotze anys, perquè es notava que hi havia un forat que s'estava omplint de quelcom que no representava el que creiem que havia de ser la música que aprenien els nostres nens i nenes..., es va posar com a obligatòria la música popular, amb els seus efectes, dins d'aquests horaris limitats que tenim i que és que els nens i les nenes no estan més enllà de cinc hores i no poden estar més enllà de cinc hores a l'escola aprenent de tot.

Però en tot cas jo crec que vostès formen part..., aquesta Plataforma em sembla molt important. Em sembla molt bé que siguin un grup de pressió i ens pressionin, perquè això dóna molt sentit a coses, doncs, que a vegades ignorem i no en parlem, i a més ens ajuden..., no ajuden, sinó que mantenen i construeixen també la identitat cultural.

Nosaltres vam presentar –potser vostès ho saben– una proposició no de llei, que no la vam retirar malgrat que vostès venien, perquè havíem recollit els trets que ens semblaven més interessants i importants del Manifest, del primer Manifest, el del 31 de març, no tant del que vostès avui han explicat, que a mi m'ha obert un paisatge encara molt més ampli, i que segurament jo crec que, com que va ser rebutjada per la majoria que sosté el Govern, però no crec que fos pel rebuig al tema, sinó simplement perquè suposo que volien esperar que vostès parlessin, nosaltres ben segur que la millorarem i que escoltarem..., i la tornarem a presentar, doncs, sabent que segurament no es pot donar mai resposta positiva a tot allò, perquè nosaltres hem estat al Govern i sabem que, sempre, no es pot donar positiva, no?, però sí que, segurament, errors o mancances del passat..., doncs, ara ho podrem impulsar perquè no perdurin i donar passes endavant, també respecte de les seves reivindicacions.

Jo crec que en aquest moment de globalització, en aquest moment també en què sovint la cultura i la identitat es creu que són dues coses diferents per una part, també, de la societat política i de la societat intel·lectual, per nosaltres cada vegada és més peremptòria la necessitat que vagin juntes. Per tant, saben vostès que juntament amb els altres grups polítics, segurament, doncs, penso que donarem resposta a part del que vostès demanen o posarem les primeres denes perquè es pugui fer la gran cadena.

I només els voldria fer una pregunta... Vostès han estat molt clars, i, per tant, tenim els documents i els tornarem a rellegir amb una gran interès. Jo voldria saber si el senyor Bricall, el professor Bricall, del Comissionat

per a la creació del consell de la cultura i les arts, ha parlat amb vostès, els ha cridat com ha cridat tots els representants del que anomenem «cultura» en el nostre país. Voldria només saber la resposta a aquesta pregunta.

I moltíssimes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora diputada. Ara, pel Grup Parlamentari Socialistes - Ciutadans pel Canvi, té la paraula l'il·lustre diputat senyor Francesc Xavier Boya i Alós.

El Sr. Boya i Alós

Gràcies, senyora presidenta. Benvolguts compareixents, senyor Jordi Fàbregas, Ferran Riera, senyor Lluís Puig i els seus acompanyants, agrair la seva presència. I voldria també amb aquest agraïment manifestar-los..., en fi, com a modestament contribuent en aquesta tasca àrdua de difusió de la música popular, doncs, el meu agraïment i el de moltes persones que estan, com vostès molt bé han dit, darrere la difusió i la preservació de la música popular, i ho estan fent d'una forma absolutament anònima. Doncs, agrair-los la seva tasca, la seva presència aquí, perquè, en definitiva, són representants de tots ells, i molt especialment el seu treball i la seva dedicació a aquesta ingent tasca, poques vegades poc reconeguda i tan sovint oblidada per les administracions.

Per tant, nosaltres ens hi sentim plenament representats, tant d'un àmbit estrictament polític com també..., i ho dic també en nom de la meva companya i il·lustre diputada Assumpta Baig, com per mi mateix, com suposo que també de la resta de diputats que tindran oportunitat de prendre la paraula en aquesta compareixença.

Per tant, jo, fer algunes reflexions al voltant de la seva compareixença i de la seva presència aquí. Una primera consideració, que m'ha semblat molt interessant, perquè crec que actualitza el debat i, per tant, trenca alguns tòpics que havíem sentit fins ara respecte a la música tradicional, que és aquesta desmitificació de la tradició. És a dir, entendre la música d'arrel com una música viva, amb capacitat, doncs, d'enganxar el jovent, d'aportar a la innovació i a la creació musical, doncs, tot un bagatge realment important, i que s'ha valorat poc i que moltes vegades ha quedat absolutament encotillat en una visió minimalista del que podia ser aquesta..., la tradició, la música d'arrel, no? Per tant, jo crec que des d'aquesta perspectiva s'ha obert un nou univers musical i que ens ha de fer pensar, doncs, des de l'esperança, que aquí tenim un llarg camí per córrer, no?

Per altra banda, també assentir amb vostès i potser afegir-hi alguna qüestió en aquest sentit que la música ens defineix. És a dir, crec que, des del punt de vista, si em permeten, identitari o de pertinença a un territori, la música és l'element que més ens defineix, més, moltes vegades, doncs, que altres aspectes que són més discutits o més controvertits políticament. En canvi, en fi, algú deia que un so pot arribar a crear una pàtria en un lloc extremadament llunyà i remot, i és cert, és a dir, una cançó de la terra ens pot retornar, doncs, a un sentiment i a unes sensacions molt similars a les que tenim a casa nostra.

I, per tant, jo crec que aquesta és una afirmació que ens ha de servir, especialment als polítics, per entendre que moltes vegades s'aconsegueix més des d'un concert que no pas des de grans discursos polítics, és a dir, des del punt de vista o des de la perspectiva d'aquesta sintonia que volem aconseguir entre els ciutadans moltes vegades i, diguem-ne, aquest sentit de pertinença a una societat, a un territori, a una cultura, a una llengua o a una pàtria, en definitiva, no?, i que, per tant, en aquest sentit, la tasca a fer, des del punt de vista de la recuperació, de la projecció, de la creació, en l'àmbit de la música tradicional, és un tema que no s'ha de menysvalorar, sinó tot al contrari, des de les institucions ho hem de veure com un instrument absolutament necessari per afavorir, per altra banda, un dels grans reptes que tenim en aquest moment, que és la integració de moltes persones que vénen de fora i que en aquest moment han de trobar referents en la nostra societat.

I vostès han parlat del mestissatge, i jo crec que aquest és un camí que no podem tampoc, diguem-ne, ignorar, sinó que ans al contrari. En el mestissatge moltes vegades hi ha també aquesta porta oberta a la integració, especialment quan en la música tradicional trobem tants i tants de punts en comú amb les persones que vénen d'altres ribes del Mediterrani i de territoris propers, i que en aquest moment són persones que hem d'acollir en el si de la nostra societat.

Vostès han parlat d'algunes..., d'algunes no, de molt diverses propostes; és a dir, per tant, dels reptes que té en aquest moment la música d'arrel, i certament ens han parlat, si em permeten una mica el joc de paraules, que hem de recórrer «un camí interior», és a dir..., i jugo amb l'ambivalència del text en el sentit que certament hem de fer, dintre del propi país, tot un camí en direcció..., en fi, una sèrie de qüestions que s'han de millorar. Òbviament, hi estem absolutament d'acord.

Han parlat de l'ensenyament de la nostra música, de la difusió de la nostra música a les escoles, de l'oficialització dels ensenyaments i dels plans d'estudi per a tots aquests instruments d'arrel tradicional. En fi, han parlat de la valorització de la nostra música. I la senyora Carme-Laura Gil parlava, doncs, d'aquesta concepció de les elits culturals. És evident que hem de fer en aquest sentit un esforç de col·locar la música d'arrel tradicional allà on hauria hagut de ser sempre, és a dir, en una primera línia del que podríem dir que és l'àmbit de la cultura.

Han parlat d'esperonar el sector, i molt especialment –jo crec que hi hem de fer referència; n'han parlat, però segurament n'haurem de parlar més– de quin és el paper dels mitjans de comunicació públics, també privats, però especialment els públics, en l'àmbit de la difusió d'aquesta música.

Jo crec que aquí hi ha una assignatura pendent des de fa molts i molts anys, que ja hem vist..., segurament les seves raons hi deu haver, però hem vist una dificultat a l'hora de trobar representada la vitalitat del país, la vitalitat del sector musical en el que són en aquest moment els mitjans de comunicació. I aquí és evident que

hi hem de treballar, que des d'aquesta Comissió s'ha de fer un pas decidit en l'àmbit d'aquesta reivindicació. I, per tant, nosaltres també ens hi comprometem, en això.

I després hi ha, evidentment, una qüestió de projecció exterior d'aquest fenomen i de la nostra música. Jo ho vaig reivindicar en una iniciativa que vaig presentar la passada legislatura en aquest mateix sentit, que tampoc va tenir..., que va tenir un camí curt, perquè va ser rebutjada pel Grup que donava suport aleshores al Govern anterior, i en la qual feia referència a fenòmens que hem vist, de la música tradicional, que s'han convertit realment en fenòmens a nivell mundial. És el cas de l'Hevia o del Carlos Núñez, que, com a representants de determinades tendències musicals, doncs, han conquistat grans mercats i, per tant, han servit com a ambaixadors d'una determinada cultura, d'una determinada música, no?

Per tant, per què això no ha de ser possible a Catalunya? Tenim exactament la mateixa qualitat i segurament tenim també possibilitats de penetrar en aquests mercats a través de la nostra música. I aquí s'ha de fer una aposta decidida, s'ha de fer una aposta des de les indústries culturals, des de, certament, els mitjans de comunicació, i, per tant, en definitiva, de les institucions. Hi hem de creure, senzillament.

I, per tant, nosaltres ens hi volem comprometre avui i volem també aportar alguna petita idea, que sotmetem a la seva valoració. És a dir, vostès han parlat de la necessitat que..., en fi, els nostres territoris més propers, no han parlat exactament de Països Catalans, sinó que han anat més enllà..., i permetin que faci, doncs..., en aquest moment vostès s'han referit bàsicament a aquells territoris que podríem dir que estan integrats en allò que ara anomenem l'«euroregió», com un àmbit de col·laboració, en l'àmbit cultural, en l'àmbit econòmic, en aquelles qüestions que segurament hi tenim moltes afinitats. Han parlat dels Pirineus Orientals, però jo els diria també que, perquè a mi personalment és el meu àmbit de treball, si parlo musicalment, en el que són també els Pirineus centrals, és a dir, les regions del Languedoc-Roussillon i del Midi-Pyrénées: quants i quants festivals i grups de música no estan interactuant a una banda i a l'altra del Pirineu! I, per tant, intentar, potser, com a primer repte, posar en marxa un festival d'encontre entre totes aquestes músiques nostres, que crec que avui no tenen cap reflex, diguem-ne, d'una forma ordenada, amb un festival que pugui recollir totes aquelles novetats discogràfiques i grups que apareixen contínuament i que necessiten obrir-se al mercat, i que segurament amb un esdeveniment d'aquesta mena, doncs, podrien trobar el reflex que necessiten per difondre i, en fi, projectar la seva actuació.

Bé, la senyora Carme-Laura Gil, per acabar, ens va dir que..., en fi, van presentar una proposició no de llei, que ella ha dit que va ser rebutjada per aquesta Comissió amb el criteri, doncs, d'esperar la seva compareixença i veure exactament i escoltar el sector abans de prendre posició.

Jo el que proposaria als grups d'aquesta Comissió, i crec que aquest és un tema que hauria de ser objecte d'una proposició no de llei conjunta per part de tots els grups polítics que d'alguna manera fos capaç de recollir, de sintetitzar i, lògicament, doncs, de raonar tots els arguments que vostès han expressat en aquesta Comissió, i que, d'alguna manera, haurien de ser, com deia abans, no tant objecte d'una controvèrsia política, perquè crec que en aquesta qüestió hi ha absoluta unanimitat, sinó d'un consens polític en favor d'una qüestió que és absolutament cabdal, que és la preservació del nostre patrimoni musical, de la difusió d'aquest patrimoni i de la seva projecció com una eina molt útil en suport de la nostra cultura i, com deia abans també, com una eina en favor de la integració i de la identificació per a totes aquelles persones que s'incorporen avui a la nostra societat.

Gràcies, senyora presidenta. Reitero les gràcies als compareixents.

La presidenta

Moltes gràcies, senyor diputat. Pel Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya, té la paraula la il·lustre diputada senyora Marina Llansana i Rosich.

La Sra. Llansana Rosich

Gràcies, senyora presidenta. En primer lloc, agrair a en Jordi Fàbregas, en Lluís Puig i en Ferran Riera que hagin acceptat la sol·licitud d'aquesta compareixença i agrair-los també la bona feina que estan fent des del sector de la música *folk*, amb el benentès que en aquest cas vostès representen una bona colla de persones vinculades a l'àmbit de la música *folk*, una bona colla de persones que arriben com a mínim a les cinc-centes si hem de tenir en compte el nombre de signants del Manifest per la música de la terra.

I els agraïm la feina que fan especialment perquè som conscients que vostès van molt més enllà de la feina que els pertocaria, del que és estrictament la seva feina. És a dir que si la música popular i tradicional, la música *folk*, ja tingués el reconeixement, gaudís de l'estatus, ocupés el lloc, l'espai que es mereix, l'espai que li pertoca, com passa en qualsevol país normal, vostès es podrien dedicar exclusivament a fer la seva feina, que és fer música, que és crear, que és investigar, que és interpretar, que és educar, etcètera, i no haurien d'invertir temps barallant-se, si em permeten l'expressió, amb les administracions o bé fent-nos entendre, als polítics, la importància de la música popular i tradicional.

I els agraïm que facin aquest sobreesforç, que no defalleixin, perquè la seva tasca és veritablement molt important. De la seva intervenció es desprèn, i em sembla que tots hi coincidim, perquè és obvi, que si la cultura popular i tradicional, i especialment la música *folk*, avui és un sector ple de vida, avui gaudeix d'aquesta bona salut que vostès ens explicaven, amb aquests vuitanta festivals arreu dels Països Catalans, l'últim dels quals va ser aquest mateix cap de setmana a Manresa, amb aquests 350 grups que fan música d'arrel, amb aquests setanta treballs publicats cada any, si podem parlar de tot això avui, és gràcies a la feina que han fet vostès, que s'ha fet des de la societat civil, que s'ha fet des del teixit educatiu, la feina que han fet les entitats, que han aconseguit, per dir-ho en paraules seves, «treure la música *folk* d'aquesta vitrina del folklorisme», i que

han demostrat que és possible mantenir, que és possible renovar la tradició.

De la seva intervenció..., jo no m'hi allargaré, però sí que m'agradaria mencionar que compartim plenament, des del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana, aquesta necessitat de tirar endavant polítiques d'excepcionalitat cultural, aquesta discriminació positiva de què parlaven vostès i que ha mencionat també la diputada de Convergència i Unió; compartim també plenament la importància del mestissatge amb les músiques mediterrànies, aquest factor integrador de la música tradicional i sobretot aquest factor de cohesió dels territoris dels Països Catalans. A mi em sembla que si hi ha una cosa que demostra clarament que la cultura i que la llengua dels Països Catalans és una de sola i indissociable és precisament la música d'arrel.

I els agraïm sobretot la darrera part de la seva intervenció, que és que proposin mesures, que facin propostes en positiu, que concretin en quina línia s'hauria de treballar des de les administracions, perquè si hi ha algú que coneix quin és l'estat de la qüestió i que sap perfectament cap a on hauríem d'avançar són vostès.

Per tant, des del Grup d'Esquerra Republicana de Catalunya, els assegurem que hem pres nota de les seves propostes, de les seves peticions, que les traslladarem als corresponents departaments del Govern, que ens sumem a aquesta proposta que feia el company que m'ha precedit en l'ús de la paraula, el diputat socialista, a aquesta proposta de consens de tots els grups parlamentaris del Parlament de Catalunya per tirar endavant una iniciativa parlamentària conjunta, i que en aquest cas no sigui la seva compareixença motiu de confrontació, sinó de consens.

I, a més a més, també estem convençuts que les institucions en aquesta nova etapa sabrem estar a l'alçada de la feina que vostès realitzen. De fet, hem de ser optimistes en aquest sentit, creiem que ja hi ha indicis que ha començat una nova etapa de relacions amb les administracions, una nova etapa de reconeixement de la música *folk*. De fet, el fet que vostès avui compareguin per primera vegada al Parlament de Catalunya per explicar la feina que fan ja seria un primer indici. Com també ho és el fet que en els darrers premis nacionals de cultura un dels guardonats fos el senyor Artur Blasco, signant també del Manifest per la música de la terra, a qui, aprofitant l'ocasió, demanaríem que felicitéssiu, si us plau, de part del nostre Grup Parlamentari. Són indicis, per tant, que comença una nova etapa de relacions; indicis que en aquest cas les institucions sabrem estar a l'alçada de la feina que vostès realitzen.

Ja per acabar, sí que en aquest sentit ens agradaria fer menció d'aquestes relacions que vostès explicaven amb els diferents governs de Catalunya, del País Valencià, d'Aragó, d'Andorra, amb el Departament dels Pirineus, etcètera; ens agradaria conèixer quina resposta han tingut per part d'aquests diferents governs, per part de les diferents administracions quan vostès els han presentat aquest Manifest per la música de la terra i aquestes propostes.

Res més.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora diputada. Pel Grup Parlamentari del Partit Popular de Catalunya, té la paraula la il·lustre diputada senyora Eva García i Rodríguez.

La Sra. García i Rodríguez

Moltes gràcies, presidenta. De forma molt breu, perquè crec que el temps se'ns ha tirat a sobre, doncs, en primer lloc, i com no podia ser d'una altra manera, donar les gràcies a les tres entitats que han comparegut avui, i donar les gràcies també, doncs, per la seva explicació que, si més no per aquesta diputada, ha estat molt enriquidora, no?

A mi m'agradaria, doncs, fer unes petites reflexions entorn de coses que s'han comentat. En primer lloc, el comentari aquest sobre la societat civil, que es diu que mitjançant el seu teixit associatiu ha demostrat que és possible mantenir i renovar la tradició i sobretot fer creació a partir de la pròpia tradició. Jo crec que aquesta reflexió pot ser un bon punt de partida per veure com es pot encarar el futur de la nostra música tradicional, no? I, per tant, crec que assumir –assumir– la feina de la societat civil avui en dia, doncs, és molt important, no?

Jo coincideixo amb la diputada d'Esquerra Republicana en la pregunta que li pensàvem formular, sobre el comentari que han fet de demanar als departaments de cultura i educació dels governs autonòmics de Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears i Aragó, que facin públiques les seves intencions i els seus programes envers la conservació, l'ensenyament i la promoció d'una música tradicional i popular que al cap i a la fi és única, perquè és la nostra, no? Voldríem saber, doncs, en quina fase es troba aquesta petició i, en tot cas, com estan responent els diferents governs autonòmics.

Vostès han fet una intervenció jo crec que molt crítica de tot el que representa la història i, per tant, la seva història, no? Penso que, com tota crítica, és positiva i si més no constructiva. I penso, doncs, també que és bo fer una autocrítica i trobar quin és el motiu per què, com comentava el senyor Riera, existeix una manca de referents musicals propis, que la patim a casa nostra. Crec que, en això, les administracions, doncs, hi tenim molt a veure, no? I per això, doncs, també agrair les propostes concretes que fan vostès de com es pot millorar, aquestes propostes que ens han fet arribar i que avui ens han explicat.

Bé, també considerem molt important, d'aquestes propostes que vostès han exposat, el que comentaven d'establir una línia d'ajuts per finançar els treballs de camp, d'investigació i recuperació de la música tradicional catalana, no? Penso que això és un tema important i que tindrem l'ocasió més endavant de poder-ho parlar.

I res més. Agrair un cop més la seva compareixença i en tot cas, doncs, encoratjar-los a continuar treballant.

Moltes gràcies.

La presidenta

Moltes gràcies, senyora diputada, pel seu respecte al temps. I té la paraula ara el senyor Jordi Fàbregas? *(Pausa.)*

El Sr. Jordi Fàbregas i Canadell

Moltes gràcies. Gràcies a tots els grups per la vostra atenció en aquesta explicació que hem fet. Suposo que tots els companys potser tenim alguna cosa a respondre al que han anat dient vostès.

De totes maneres, en el cas de la Carme-Laura Gil, que ens heu demanat si ens havia cridat el senyor Bricall al seu departament actualment, doncs la resposta és que no, no hem tingut aquesta reunió, però diguem-ne que en general tampoc ens estranya, perquè sempre hem sigut nosaltres que hem anat a trucar les portes, diguéssim. Per tant, hem de continuar-ho fent. No passa res. Vull dir, ho continuarem fent, però val la pena de dir-ho.

En el cas..., em sembla que, reflectint una miqueta l'ambient en general de les respostes, sí que a nosaltres ens complauria moltíssim que a partir d'aquesta compareixença que hem tingut aquí avui hi hagués aquesta proposició no de llei que fos una aposta en comú, o sigui que fos conjunta de tots els grups parlamentaris, perquè creiem realment que al nostre sector li fa falta aquest consens i aquesta unanimitat de cara a presentar alternatives i propostes. I em sembla que en tot això convenim que portem molt de retard, en aquest aspecte, i ens fa molta falta que sigui així realment, perquè ens fa falta sumar des de tots els punts de vista.

Diguem... –jo si voleu intervenir ho digueu, eh? *(Veus de fons.)*

Sí, en el cas de la resposta de les gestions que s'han fet amb el Govern de les Illes i amb el Govern del País Valencià, diguéssim..., sí, hi ha hagut presentació del Manifest, hi ha hagut reunió, tant en el cas de les Illes com en el cas del País Valencià; el que hem de dir és que sí que realment han sigut uns contactes molt embrionaris, molt en la superfície, per entendre'ns, sense entrar a fons. Més en el cas del País Valencià que en el cas de les Illes. En el cas de les Illes es van explicar els termes del Manifest als companys que hi ha a les Illes i es va quedar amb la possibilitat de continuar-ho parlant. En el cas del País Valencià semblava que el que no s'havia acabat de trobar..., perquè la persona que ho va rebre no era una persona referida únicament i exclusivament a cultura, sinó que era de l'institut valencià... –no em recordo del terme exactament–, però, diguem-ne, que la porta està oberta a continuar parlant, però no hi ha una definició del camí com afrontar aquesta col·laboració.

De fet, estem molt d'acord també amb el comentari que ha fet el diputat Paco Boya sobre la gran necessitat que tenim de potenciar aquest tipus de música, perquè defineix el territori. Nosaltres hi creiem, en això, realment. I per donar suport a aquesta proposta realment el que fa molta falta és que, en aquest cas, els qui «detenten» l'opinió pública o els mitjans de comunicació també creguin en això, perquè aleshores es produeix realment aquest efecte de necessitat en la societat, que no hauria d'haver perdut mai, però la realitat és..., la vida del dia a dia fa que t'adonis que hi ha hagut un tall enorme durant molts anys. I, per tant, sí que estem per aquesta definició de la nostra feina i sobretot perquè hi hagi aquesta voluntat de fer-la arribar una altra vegada al seu destinatari final, que és el poble i és el nostre país.

També crec que és molt important reconèixer aquesta relació que hi ha, transpirinenca, per entendre'ns, perquè agrupa totes unes zones que estan absolutament agermanades i equiparades. I, de fet, s'està treballant en aquest terreny, el dia a dia fa que hi sigui, però realment les dificultats de tirar endavant uns plans en concret sobre aquesta relació, doncs, ens deixa a vegades que..., es queda amb uns actes absolutament voluntaristes, diguéssim.

Tenia una altra anotació... *(Pausa.)* La raó del mestissatge i de la barreja, que també s'ha mencionat aquí, és que nosaltres pensem que la música tradicional des de sempre és la base precisament que s'hagi produït aquest mestissatge en tots els temps. La música tradicional és el gènere musical que està més obert que hi puguin haver aquestes relacions. I, per tant, si ens creiem realment que val la pena que nosaltres tinguem una música tradicional definida com a país, doncs, el que està clar és que hem d'estar amb les portes obertes i potenciar el que ja s'està produint actualment, que és aquesta barreja i aquesta mescla, però, és clar, hem de partir d'una situació d'igualtat, perquè si aquesta mescla es produeix només per la superfície, perquè hi han uns estereotips que ens vénen donats des de fora, perquè els mitjans de comunicació els reflecteixen i els reproduïxen, en realitat estem partint d'un punt, d'un nivell diferent del que ens ve donat.

El que estem demanant és: d'acord, obertura i mescla i mestissatge i, diguem-ne, creació nova, però necessitem estar en un nivell de situació de força, d'igualtat amb el que teòricament es pot barrejar i es pot mesclar; si no, hi haurà una mescla amb greuges comparatius, que és el que els estem demanant, a vostès, que compartim entre tots plegats.

(Veus de fons.)

La presidenta

Doncs, té la paraula el senyor Lluís Puig.

El Sr. Lluís Puig i Gordi

D'una manera molt breu i per acabar de reforçar el que deia el senyor Jordi Fàbregas. Agrair-vos també els vostres comentaris i aportacions. I m'agradaria només ressaltar..., insistir en una cosa que es diu en un moment donat del text: que no estem en un sector en crisis, que no venim a fer cap queixa, ni venim a buscar una cosa en especial, venim a treballar per a un conjunt; per tant, en tot el que suposi unanimitat o treballar plegats ens podeu tenir al vostre costat, per descomptat.

Sí que m'agradaria matisar que no es tracta només..., per exemple, quan feia la senyora Carme-Laura referència a la indústria discogràfica, no es tracta tan sols només que la indústria catalana tingui un mercat més petit, sinó que és que fins i tot ens trobem que quan la indústria discogràfica de Madrid edita un treball en català, els plantejaments industrials que té ja són multiplicats per quatre o per cinc.

I us ho dic molt ràpid. Una discogràfica catalana que treu un disc de música tradicional n'edita cinc-cents exemplars, perquè és el mínim a què les fàbriques obliguen; a Madrid, si editen aquell mateix grup, aquell

mateix disc, en fan 2.000-2.500, si no, ja no surten. La qual cosa vol dir que tot el planejament de repercussió mediàtica, de distribució a botigues, d'arribar a clients, en definitiva, ni que sigui un disc en català que s'editi a Madrid ja ens denota també la situació endèmica de la discografia a Catalunya, no només pels que editen en català, sinó que fins i tot editant en català fora de Catalunya surts amb millors avantatges, diguem-ne, no?

Estem parlant, en definitiva, d'un dels sectors que pot generar més llocs de treball nous en aquests moments en la lluita contra l'atur. És important. No estem parlant només de músics que toquin la gralla, sinó que estem parlant de tècnics de so, de maquillatge, de perruqueria, de fotògrafs, de dissenyadors gràfics, etcètera. Que quan algú parla de la crisi de l'automòbil tothom té clar tota la indústria que de retruc penja del vehicle; amb música, sembla que només parlem de músics. I no, estem parlant d'un gran camp on els llocs de treball que podrien potenciar-se són grans.

Estem en una situació en què el periodisme musical està amb uns contractes laborals en precari tremends. Està gairebé exterminat el periodisme musical a Catalunya; en canvi, a fora, sembla que els fan bastant cas. Estem en una situació en aquests moments que, a les emissores de ràdio, a Catalunya Ràdio i Catalunya Cultura, els pocs clients que hi havia escoltant música l'han d'escoltar a Ràdio 3, Ràdio Nacional d'Espanya, pel desgavell musical que s'ha produït darrerament en les programacions actuals.

O sigui, estem parlant que ja estem fent moltes coses, però que estem donant una miqueta pals de cec. Aleshores, ho repeteixo, no es tracta de salvar re de cap crisi, perquè mai s'havia estat tan bé com ara, sinó que ara tenim les millors eines que mai per guanyar, diguem-ne, la guerra a dintre i a fora de casa. Constatem que el periodisme, els crítics musicals, els programadors internacionals estan tots amb els ulls posats en la creació artística que s'està fent a Catalunya.

Moltes gràcies, senyora presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies. Té la paraula el senyor Ferran Riera.

El Sr. Ferran Riera i Vives

El senyor diputat del Partit Socialista i Ciutadans pel Canvi ha plantejat un tema així, com una pregunta a l'aire, que és per què a Catalunya no tenim un Hevia o un Carlos Núñez. Jo no sé..., si em permeteu, potser hi ha un company que està millor preparat que jo per contestar aquesta pregunta, que és el Jordi Turtós, o, si no, doncs, jo mateix puc fer-ho, no? *(Veus de fons.)* De veritat, si vols, Jordi... *(Pausa.)*

El Sr. Jordi Turtós Orbañanos (periodista musical i director artístic del Festival Internacional de Música Popular i Tradicional de Vilanova i la Geltrú)

No ho sé; és a dir, no tenim un Hevia..., sí que tenim, evidentment, Hevia i tenim Carlos Núñez, el que passa és que no tenim aquella indústria o aquella credibilitat o aquella fe en nosaltres mateixos que en altres llocs han tingut, no? També és cert que quan es parla d'Hevia és evident que és un personatge que està treballant amb unes arrels celtes que es recolzen fonamentalment des d'Anglaterra, no? I aleshores Hevia fou un personatge que també aquí, a Espanya, havia trucat a moltes portes i ningú li havia fet cas. Imagina't un xaval de disset anys trucant a la porta d'una discogràfica i dient: «Hola, em dic Carlos Hevia, toco la gaita i vull gravar un disc.» Encara s'escolten les rialles d'aquells executius en aquella època.

Aquell senyor se'n va anar a Anglaterra, va guanyar un concurs, diferents concursos de gaita, i de flautes i altres, va acompanyar Bob Dylan, va acompanyar en discos dels Who, va acompanyar en discos realment importantíssims i aleshores va tornar amb les portes obertes..., no només de nosaltres, de tot el país, no?

És a dir, això és un comportament endèmic. És un comportament endèmic una mica del que és la interpretació de la música dins de la cultura popular nostra. I últimament ens hem perdut, aquí, i ens hem perdut definitivament, i en lloc de cultura popular hem caigut en mans del populisme, que fins i tot moltes vegades els polítics s'hi han abonat, absolutament. I aleshores així ens va una mica, no?, també, perquè ens hem oblidat..., i a més la pregunta és..., és extraordinària, és a dir, el problema dels mitjans de comunicació. És a dir, ara mateix tant la televisió catalana com la ràdio catalana han abandonat rotundament la música de la seva programació, i, a més, dit des d'un punt de vista fins i tot bel·ligerant, no?

Aleshores, aquest és un problema. I a més, ja fa molts anys, vam perdre la batalla de la ràdio; fa molts anys no hi va haver un debat públic real sobre les emissores municipals, un bon moment per començar a parlar precisament de la cultura popular dins dels mitjans més locals. No hi ha hagut mai aquest debat des de l'època de l'Emuc, des que es va muntar l'Emuc a mitjans dels vuitanta. I aleshores..., és a dir, tot això va arrossegant-se i ja no és un problema que portem d'ara, sinó que l'anem arrossegant des de fa molts anys; són vint, vint-i-cinc anys d'aquest dèficit musical, no?, que tenim aquí.

I hi insisteixo, és fonamental pensar sempre que el sector de la música, en un país com el nostre, amb una projecció que tenim ara de país de serveis fonamentalment, és un lloc on es poden crear moltíssims llocs de treball. Ens hem oblidat moltes vegades de les arts escèniques. I això ho comentava abans, i al cap i a la fi és això. És a dir, no només necessitem músics –músics en tenim i hem creat moltes escoles de música i hem creat una saturació de músics–, ens falten tècnics de so, il·luminadors, maquillatges, qui porta el *management*, qui fa una gira, qui munta un escenari, qui el desmunta, qui el dissenya; és a dir, les arts escèniques que funcionen a tot el món d'una manera normal. Aquí, que jo sàpiga, només la Politècnica de Terrassa té, des d'un punt de vista de formació professional, si no ho recordo malament, els estudis d'il·luminació i de so.

Però..., una anècdota. Fa vint-i-cinc anys en una reunió a Bèlgica jo em vaig trobar que una noia que estava al meu costat s'excusava que havia de marxar perquè tenia un examen i al dia següent s'examinava d'Egipte, sobre una teoria d'Egipte. Li vaig preguntar si estudi-

ava egiptologia, si estudiava història de l'art o si estudiava..., què, què estudiava. I em va dir que estudiava maquillatge. No dic res més. És a dir, els nord-americans donen Oscars per al millor maquillatge... Quan anem a veure una pel·lícula tothom es queda fascinat que..., no sé..., *Las amistades peligrosas* té una gran vestuari o la pel·lícula *Gladiator* està perfectament feta en el seu moment, no? Qui l'ha fet? No l'han fet un artista i un director; l'han fet maquilladors, il·luminadors, modistes..., aquests petits oficis que sempre hem menyspreat d'una manera bastant contundent a la nostra societat, no?

I aleshores hi insisteixo: la música, jo crec que pot donar molt d'això, també.

La presidenta

Moltes gràcies. Té la paraula per últim el senyor Jordi Fàbregas.

El Sr. Jordi Fàbregas i Canadell

Bé, suposo que hem de plegar. De fet, voldria tornar-los a agrair en nom de la Plataforma el fet que ens hagin escoltat durant aquesta estona aquest dematí.

Voldríem dir només..., jo voldria dir dues petites coses. És evident que sortiran personatges importants d'aquest país, sempre que tinguem els fonaments fets perquè es puguin produir, i aquests talls històrics que hem sofert no hi siguin, i els puguem empalmar amb la base; segur que sortirà aquesta gent, perquè ja estan sortint actualment, només els hem de donar una mica de temps.

Però el que a nosaltres ens preocupa realment és que la base i el fonament siguin sòlids. Això és una cosa. I l'altra és que actualment està prenent molta força i molta embranzida dins de l'estructura del Govern el que és l'ICIC, i jo no sé si estaria bé de fer una proposta des del Parlament –és un suggeriment– que realment es contemplés un pla estratègic del sector aquest, del sector que ens ocupa, diguéssim, des de l'estructura de l'ICIC.

Repetim una altra vegada, en nom de tots els companys presents i els que ens acompanyen..., la vostra atenció..., i gràcies, a la senyora presidenta.

La presidenta

Moltes gràcies a tothom. Els agraeixo, a tots, la seva compareixença, i també, a tots els diputats i diputades, cenyir-se tan bé al temps.

S'aixeca la sessió.

La sessió s'aixeca a les dues del migdia i dos minuts.